

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3646765	Iankheet, bert	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3646765 - Tweede Beleidsrapportage 2023			



DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de Tweede Beleidsrapportage 2023.
2. De Begroting 2023 te wijzigen op basis van het overzicht financiële afwijkingen in hoofdstuk 5, paragraaf 1, van de Tweede Beleidsrapportage 2023 met een totaal voordelig saldo van € 4.560.141.
3. Het voordelig saldo van € 4.560.141 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
4. In te stemmen met de mutaties in de reserves zoals vermeld in paragraaf 4.10 van deze 2e Beleidsrapportage 2023.
5. Kennis te nemen van de verantwoording van de budgetoverheveling van 2022 naar 2023.
6. De budgetten van 2023, die voor overheveling voorgesteld zijn in hoofdstuk 4 van deze rapportage, met een bedrag van € 1.933.000, over te hevelen naar 2024.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeenteraad heeft de Tweede Beleidsrapportage 2023 vastgesteld. Ze stelt de hierbij voorgestelde begrotingswijziging eveneens vast. Daarmee is de begroting 2023 met inachtneming van de ontwikkeling in de eerste 8 maanden van 2023 weer actueel.

In deze beleidsrapportage melden we een hogere uitkering uit het gemeentefonds van ruim € 2 miljoen. We gaan € 1,7 miljoen extra rentebaten ontvangen voor het saldo dat we bij het Rijk uit hebben staan. Een aantal budgetten met een totaal van € 1,8 miljoen hebben we niet kunnen inzetten in 2023. Een voordeel in 2023, maar in 2024 gaan we deze alsnog uitgeven. We verwachten extra voordelen beschermd wonen voor € 1,7 miljoen en hebben specifiek gereserveerde bedragen, die niet meer uitgegeven worden laten vrijvallen voor € 0,7 miljoen. Daarnaast houden we rekening met € 2,4 miljoen extra lasten, het verwachte resultaat uit het onderzoek naar reële tarieven voor dienstverleners WMO en Jeugd.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3646765	Bert Lankheet	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3646765 - Tweede Beleidsrapportage 2023			



BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de Tweede Beleidsrapportage 2023.
2. De Begroting 2023 te wijzigen op basis van het overzicht financiële afwijkingen in paragraaf 5.1 van de beleidsrapportage met een totaal voordelig saldo van € 4.560.141.
3. Het voordelig saldo van € 4.560.141 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
4. In te stemmen met de mutaties in de reserves zoals vermeld in paragraaf 4.10 van deze beleidsrapportage.
5. Kennis te nemen van de verantwoording van de budgetoverheveling van 2022 naar 2023
6. De budgetten van 2023, die voor overheveling voorgesteld zijn in hoofdstuk 4 van deze rapportage, met een bedrag van € 1.933.000, over te hevelen naar 2024.

INLEIDING

Het college rapporteert 2 keer per jaar tussentijds aan de gemeenteraad over de significante afwijkingen ten opzichte van de begroting. Dit is in de financiële verordening vastgelegd. De tijdstippen van oplevering van het document en de vergaderingen zijn al in januari aan uw raad meegedeeld. De korte tijd tussen verzending naar de raad en de Politieke Markt was onvermijdbaar, als we er vanuit gaan dat de septembercirculaire een wezenlijke impact kan hebben en daarom deel moet uitmaken van de beleidsrapportage.

Dit is de 2^e beleidsrapportage met peildatum 31-8-2023. We rapporteren over afwijkingen in de voorgenomen realisatie van doelstellingen en over de verwachte financiële afwijkingen groter dan € 50.000. Daarbij is de werkelijke administratie tot en met peildatum 31-8-2023 de basis en prognosticeren we nog te verwachten effecten tot het einde van het jaar.

Nadat deze rapportage door de gemeenteraad is vastgesteld wordt de begroting 2023 met de kennis op het moment van opstellen van de begroting bijgesteld naar de verwachting per jaareinde.

De eerste beleidsrapportage is de jaarschijf 2023 in de Zomernota 2023-2027. Deze 2^e Beleidsrapportage is een afzonderlijk document, dat op dezelfde wijze als vorig jaar is opgesteld.

Bij aanvang van de politieke markt zal een korte presentatie van de hoofdlijn wordt gegeven.

De behandeling in de politiek markt en gemeenteraad loopt parallel met de Begroting 2024-2027.

ARGUMENTEN

1. Met de 2^e Beleidsrapportage brengen we de begroting in overeenstemming met gewijzigd beleid of gewijzigde externe invloeden.
2. Het wijzigen van de begroting zorgt ervoor, dat we in de jaarrekening niet opnieuw dezelfde constatering en verschillen per programma hoeven op te nemen.
3. Door het saldo in de Algemene reserve te storten bestaat het jaarrekeningsaldo bij afsluiting van 2023 alleen nog uit de afwijkingen van het laatste deel van het jaar.
4. Reservemutaties zijn het domein van de gemeenteraad; daarom brengen we ze gedetailleerd in beeld en voegen we ze zichtbaar toe aan het dictum van dit voorstel.
6. Budgetoverheveling zorgt ervoor dat incidentele taken, die in 2023 niet kunnen worden uitgevoerd, in 2024 alsnog met een passend budget kunnen worden afgewikkeld.

KANTTEKENINGEN

6. Drie van de acht voorstellen voor budgetoverheveling willen we overhevelen, ondanks dat ze niet voldoen aan de criteria.

Twee budgetten zijn 2 keer eerder overgeheveld en zouden daarom moeten vrijvallen. Eén budget betreft een restant van het budget van de strategische agenda voor het nieuwe denkkader. Met de betreffende budgetten kunnen toezeggingen aan betrokken instellingen worden nagekomen. Dit is van belang omdat we een betrouwbaar bestuur willen zijn.

De aframing van budgetten in 2023 is in deze rapportage verwerkt.

VERVOLG

Financiën

Deze beleidsrapportage wordt administratief verwerkt. Daarna is het mogelijk dat er in het laatste kwartaal nog wijzigingen plaatsvinden, die hun oorsprong hebben in de periode september-december. Deze zullen u in de vorm van afzonderlijke voorstellen, verzamelwijzigingen en indien nodig, een slotactie budgetoverheveling, worden aangeboden.

Communicatie

Publicatie Tweede Beleidsrapportage 2023 op de website van de gemeente Hengelo.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Tweede Beleidsrapportage 2023



Tweede Beleids- rapportage

2023

Versie: 10 oktober 2023
Vastgesteld door het college van
B&W ten behoeve van
besluitvorming in de
gemeenteraad van 8 november
2023



Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding en samenvatting	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Samenvatting effecten Beleidsrapportage	4
2. Algemeen beleidsmatig en financieel beeld	7
3. Raadsvoorstel en raadsbesluit	9
4 Beleidsmatige en financiële ontwikkelingen	13
4.1 Veiligheid	14
4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	15
4.3 Economie	16
4.4 Onderwijs	18
4.5 Sport, cultuur en recreatie	20
4.6 Sociaal Domein	23
4.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	31
4.8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	33
4.9 Bestuur en ondersteuning	36
4.10 Mutaties in reserves	43
5 Overige programma overschrijdende onderwerpen	45
5.1 Overzicht financiële afwijkingen/ begrotingswijziging	46
5.2 Stand van zaken transformatieplan sociaal domein	47
5.3 Regels voor budgetoverheveling	52



1. Inleiding en samenvatting

1.1 Inleiding

Voor u ligt de 2e Beleidsrapportage 2023. Deze volgt op de 1e Beleidsrapportage 2023, die onderdeel uitmaakte van de Zomernota 2023-2027. De 2e Beleidsrapportage is in de herkenbare lay-out van de P en C documenten gestoken.

Wijzigen van begroting 2023

In de 2e Beleidsrapportage leest u waar we hebben moeten afwijken van onze beleidsvoornemens. Dit kan ook financiële consequenties hebben. We geven financiële afwijkingen weer boven de grens van € 50.000. Kleinere verschillen worden wel verwerkt, maar in de afwijkingstabellen in één regel "diverse kleine verschillen" opgenomen en niet nader toegelicht. In enkele gevallen zijn alsnog kleinere financiële afwijkingen opgenomen. Soms is dit vanwege de inhoudelijke ontwikkeling of vanuit rechtmatigheid, bijvoorbeeld bij afwijkende reserve mutaties (bevoegdheid raad). Het kan zijn dat meerdere kleine verschillen onder € 50.000 een totaal opleveren dat te ver boven het grensbedrag uitkomt. Dan wordt er een bedrag onder het normbedrag uit genomen en toegelicht.

Na het verwerken van de effecten van deze Beleidsrapportage (inclusief de septembercirculaire 2023) ontstaat er een geactualiseerd overzicht van de gewijzigde begroting van het huidig boekjaar 2023, in zowel beleidsmatige als financiële ontwikkelingen. Deze gewijzigde begroting geeft aan hoe we het jaar 2023 naar verwachting gaan afsluiten.

Gebeurtenissen na de peildatum van 1 september 2023 kunnen alsnog het financiële beeld 2023 beïnvloeden en daarmee verschillen in de Jaarstukken 2023 ten opzichte van deze gewijzigde begroting laten zien.

De financiële consequenties worden verwerkt in een afzonderlijke verzamel(begrotings)wijziging van de Beleidsbegroting 2023. Deze is opgenomen in hoofdstuk 5, paragraaf 1.

Besluitvorming

De 2e Beleidsrapportage 2023 zal op 17 oktober 2023 in de politieke markt worden besproken. De raadsvergadering vindt plaats op 8 november 2023.

Leeswijzer

In dit hoofdstuk vindt u na de inleiding de samenvatting van de gerapporteerde ontwikkelingen.

In hoofdstuk 2 schetsen we het algemene beleidsmatige en financiële beeld. Tevens gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen met impact voor inwoners, instellingen, verenigingen en ondernemers. Tenslotte wordt op het niveau van baten en lasten, voor en na reserves, het begrotingsverloop in 2023 inclusief deze Beleidsrapportage weergegeven.

In hoofdstuk 3 treft u het raadsadvies en -besluit aan.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen per begrotingsprogramma.

Bij de behandeling van de budgetoverhevelingen van 2022 naar 2023 (raadzaak 3527558) is aangegeven, dat we in deze rapportage terug komen op de stand van zaken met betrekking tot de overgehevelde bedragen (ook als ze onder het grensbedrag van € 50.000 vallen). In de programma's 2,5,6,8 en 9 zijn de overgehevelde budgetten toegelicht. Als restanten van overgehevelde budgetten niet meer geheel worden ingezet en toch beschikbaar moeten blijven, worden ze weer toegevoegd aan de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten. Met het doel om ze vanuit de reserve vervolgens in 2024 weer aan de exploitatie toe te voegen voor uitvoering van dit beleid.

Nieuw in deze rapportage is, dat we ook de budgetoverheveling naar 2024 opnemen. Volgens dezelfde strikte regels als voorheen bepalen we nu al relatief vroeg in het jaar welke incidentele budgetten, die in 2024 niet zijn verstrekt, alsnog in 2024 beschikbaar moeten blijven.

Als laatste onderdeel in dit hoofdstuk worden de mutaties in de reserves weergegeven.

In hoofdstuk 5, paragraaf 1, wordt een totaaloverzicht van de financiële afwijkingen per begrotingsprogramma gepresenteerd. Dit overzicht is de samenvatting per programma van de vast te stellen begrotingswijziging. In paragraaf 2 is een rapportage over de stand van zaken van het Transformatieplan Sociaal Domein opgenomen. In paragraaf 3 hebben we de afspraken rondom budgetoverheveling weergegeven.

1.2 Samenvatting effecten Beleidsrapportage

Kernboodschap

In deze 2e Beleidsrapportage worden de belangrijkste beleidsmatige en financiële afwijkingen van het huidige begrotingsjaar gerapporteerd. Financieel resulteert deze 2e Beleidsrapportage 2023 in een voordeel van € 4.560.000. We stellen voor dit bedrag toe te voegen aan de Algemene reserve.

Het algemene beeld is dat we in een lastig te voorspellen tijd zitten, waarin financiële stabiliteit op de lange termijn ontbreekt. Hoge inflatie, stijgende rente en krapte op de arbeidsmarkt zijn uitdagingen waar ook Hengelo het hoofd aan moet bieden. Ook onze verwachte financiële situatie voor de komende jaren (vanaf 2026) laat geen positiever beeld zien.

De septembercirculaire 2023 leidt tot een voordeel van ruim € 2 miljoen, dat met name veroorzaakt wordt doordat gemeenten minder BTW declareren bij het BTW-compensatiefonds. Het overschot in het BTW-compensatiefonds wordt via het gemeentefonds teruggegeven. Over de exacte uitwerking van de septembercirculaire volgt een raadsbrief. We verwachten € 1,67 miljoen extra rentebaten voor het saldo dat we (verplicht) bij het Rijk uit hebben staan. Een aantal budgetten met een totaal van € 1,9 miljoen hebben we niet kunnen inzetten in 2023. Een voordeel in 2023, maar in 2024 gaan we deze alsnog uitgeven. We verwachten voordelen beschermd wonen voor € 1,65 miljoen en hebben specifiek gereserveerde bedragen, die niet meer uitgegeven worden laten vrijvallen voor € 0,7 miljoen. We ontvangen over 2023 ook meer middelen vanuit het COA voor de crisishulpverlening, dit bedraagt € 1,9 miljoen. Daarnaast houden we rekening met € 2,4 miljoen extra lasten, het verwachte resultaat uit het onderzoek naar reële tarieven voor dienstverleners WMO en Jeugd. Op dit moment is er nog een nader onderzoek naar reële tarieven ambulante zorg, naar verwachting gaat dat over 2023 nog een negatief effect opleveren.

Actuele ontwikkelingen

De stijgende lonen en prijzen worden steeds meer zichtbaar in de gemeentelijke uitgaven. Dit is onder meer te zien in de stijgende kosten van het leerlingen- en doelgroepenvervoer en de verwachte uitkomsten van het onderzoek naar reële tarieven bij Jeugd en WMO.

Ook willen we onze inwoners daar, waar nodig en mogelijk, ondersteunen. Een voorbeeld is het Hengeloos Energiefonds voor Maatschappelijke Organisaties (HEMO) waarin organisaties compensatie konden aanvragen voor hun energielasten. Deze subsidieregeling heeft zijn plafond inmiddels bereikt en heeft dus in een behoefte voorzien. Ook keren we dit jaar energietoeslag uit aan inwoners die daarvoor in aanmerking komen.

Er wordt flink gebouwd in Hengelo, in 2023 en 2024 verwachten we ongeveer 1000 woningen toe te voegen. Aan de andere kant zijn er ook zorgen over economische ontwikkelingen, onder andere door de fors toegenomen bouwkosten, waardoor projecten dreigen te stagneren. Ook door het complexer worden van de opgave (bijvoorbeeld Stapeling van eisen) kan er vertraging optreden. We blijven mede daarom inzetten op het krijgen van subsidies om woningbouwprojecten vlot te trekken.

Vanwege de onzekerheid over grondverkoop en onder druk staande grondprijzen gaan we komend jaar de grondprijzen extern laten taxeren. Alhoewel de grondverkoop op dit moment nog achterloopt, verwachten we de verkoopdoelstellingen voor de gemeentelijke projecten alsnog te halen. Dat geldt niet voor het project de Veldkamp. Daar moeten we de verkoopdoelstelling neerwaarts bijstellen met € 3,8 miljoen. De oorzaak is dat opties niet verzilverd zijn en de kavels opnieuw de verkoop in zijn gegaan. Daarnaast is er een vertraging ontstaan bij de Groene Wig door de aanpassing van de grondprijs. We moeten deze kavels weer opnieuw in de markt zetten zodat alle partijen de mogelijkheid hebben om in te schrijven voor de lagere grondprijs (Didam arrest). Er is veel belangstelling voor deze kavels, daarom verwachten we deze verkopen in 2024 te realiseren. Deze vertraging heeft geen noemenswaardige gevolgen voor het resultaat van de Veldkamp.

In het najaar vinden de Tweede Kamerverkiezingen plaats, dit is eerder dan voorzien. Het Rijk heeft aangegeven dat wij hiervoor geen extra middelen gaan ontvangen. Net als bij provinciale- en waterschapsverkiezingen verwachten we extra capaciteit en dus geld nodig te hebben om de verkiezingen goed te laten verlopen.

Op koers richting het einde van 2023

We gaan de laatste maanden van voorbereiding in richting de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. De selectieleidraad, als belangrijk onderdeel van het transformatieplan sociaal domein is vastgesteld door het college én de omgevingsvergunning voor zonneveld Boeldershoek is verleend. Enkele opgaven die bijdragen aan de Strategische Agenda en waarmee we blijven investeren in onze stad zoals we ons dat hebben voorgenoemen.

Niet alles wat we hadden gepland, is ook in uitvoering. Gebrek aan capaciteit, zowel in onze organisatie maar ook buiten onze organisatie maakt dat we soms een pas op de plaats moeten maken in onze planning. Daar waar middelen wel aanwezig zijn, ontbreekt soms de personele invulling ervan.

De uitdagingen waar we voor staan zijn onverminderd groot, maar de financiën die daarvoor vanuit het Rijk beschikbaar komen zijn ontoereikend. Dit maakt dat de zorgen over het lange termijnperspectief blijven.

Wat heeft het college gedaan met het voorbereidingsbudget van de strategische agenda

In de volgende tabel en aansluitende toelichting verantwoordt het college het budget voorbereiding strategische agenda. Voor 2023 was € 800.000 beschikbaar.

Volg nr.	Prog. nr.	Voorbereidende activiteit	Bedrag geclaimd	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023	Bedrag niet besteed	Over te hevelen
Beschikbaar in 2023			800				
1	1	23-NB-1.3 Veiligheid	100	92	8	0	
2	6	23-NB-6.5 Wijkgericht werken	214	194	20	0	
3	8	23-NB-8.4 Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling	75	0	75	0	
4	9	23-NB-9.6 Bewonersparticipatie; werken met het nieuwe denkkader	50	0	30	20	20
5		Onderzoek versterking erfgoedfunctie t.b.v. stedelijke ontwikkeling en marketing v/d stad	60	0	60	0	
6		Onderzoek/advies versterking verbinding sociaal en fysiek (sociaal architect) t.b.v. toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling	70	23	47	0	
7		Herijking van de citymarketingstrategie	25	11	14	0	
Totaal voorbereidingskosten			594	320	254	20	
		Nog niet geclaimd voorbereidingsbudget	206			206	206
Resterend bedrag			0				226

Toelichting op bovenstaande tabel

1. Veiligheid

Onderdeel van de koers 2040 en onze strategische agenda is een leefbare en veilige wijk. Deze koers vormt het fundament waar we veiligheid op (in)richten. In 2023 ontwikkelen we daarvoor het programmaplan veiligheid Hengelo, het veiligheidsbeleid dat de doelen bevat die de gemeenteraad nastreeft op het gebied van openbare orde en veiligheid voor de komende jaren. Het beschikbaar gestelde budget is aangewend voor de inhuur van een externe adviseur/programmamanager. Het resultaat hiervan is de ontwikkeling van een nieuw integraal veiligheidsplan 2024-2026.

2. Wijkgericht werken

Voor onze inwoners is de wijk de dagelijkse leefomgeving. De plek waar zij zich thuis voelen, maar ook tegen ongemakken aanlopen. Door een wijkaanpak kan de gemeente Hengelo ontwikkelingen beter laten aansluiten op de leefwereld van onze inwoners. In 2023 hebben wij hiervoor een projectleider aangesteld. Daarnaast is ingezet op een extra stadsdeelregisseur. Het nog te besteden bedrag wordt ingezet voor de evaluatie pilot wijkveiligheid. Deze evaluatie wordt in 2023 opgeleverd.

3. Toekomstbestendige stedelijke ontwikkeling

Samen met de gemeenten Enschede en Almelo en de provincie Overijssel werken we aan een regionale stedelijke investeringsagenda (RSIA) voor de drie Twentse steden. Met de RSIA willen we de visie op de verstedelijkingsopgave in de drie Twentse steden beter voor het voetlicht brengen bij het Rijk. In de regionale stedelijke investeringsagenda verwoorden we op basis van de brede en integrale ontwikkeling van de drie Twentse steden hoe de regionale stedelijke investeringsagenda eruit ziet en hoe deze bijdraagt aan het oplossen van de nationale opgaven. De Spoorzones zijn hierbinnen belangrijke focusgebieden, maar in de regionale stedelijke investeringsagenda staat nadrukkelijk de brede en integrale ontwikkeling van de drie Twentse steden centraal. De integrale aanpak van de diverse opgaven op het gebied van woningbouw, economie, mobiliteit, landschap en natuur, water, energietransitie en klimaatadaptatie komt breed in de regionale stedelijke investeringsagenda aan bod. We hebben een adviesbureau aangetrokken om ons bij het opstellen van de RSIA te ondersteunen. De RSIA wordt gebruikt als bouwsteen voor de nationale nota ruimte. Dit najaar zullen wij de raad hierover nader informeren.

4. Bewonersparticipatie

Mensen willen vaker en op verschillende manieren invloed uitoefenen op hun omgeving of situatie. Dat vraagt doorlopend contact en interactie. We willen inwoners de mogelijkheid te geven om mee te kunnen denken of doen en invloed uit te oefenen op gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan. Hierdoor verkleint de kloof tussen inwoner en gemeente en bouwen we aan vertrouwen.

Eind 2023 zijn we daarom gestart met het trainen van medewerkers van de gemeente Hengelo om bewuster afweging te maken in het betrekken van inwoners of andere belanghebbenden (aan de hand van het denkkader participatie).

5. Onderzoek versterking erfgoedfunctie

Cultureel erfgoed vertelt het verhaal van Hengelo en het slim inzetten daarvan kan de aantrekkelijkheid van Hengelo vergroten. Vanuit de strategische agenda is budget beschikbaar gesteld voor onderzoek hoe cultureel erfgoed als inspiratiebron voor stedelijke ontwikkeling en marketing van de stad kan dienen. Het resultaat van het onderzoek is meer samenhang in de verschillende onderwerpen op het vakgebied erfgoed en daarmee een meer integrale benadering die beter aansluit bij de ontwikkelopgaven. De bevindingen hiervan worden meegenomen in een voorstel dat gepresenteerd wordt in de Zomernota 2024-2028.

6. Onderzoek versterking verbinding sociaal en fysiek

De strategie van Hengelo richt zich enerzijds op versterking van de sociaal economische structuur en anderzijds op een aantrekkelijk woon en leefklimaat. Hier komen het fysieke en sociale domein samen. Vanuit het realiseren van de koers en de ambities is het noodzakelijk dit in verbinding en vanuit een goede balans vorm te geven. Hiermee kan de kwaliteit van de stedelijke ontwikkeling meer vorm en inhoud krijgen.

Verbinding tussen het sociale en fysieke domein is niet nieuw. We zien echter dat door de verschillende snelheden, prioriteiten en werkwijzen van de domeinen de verbinding niet optimaal tot stand komt. Om integraal werken verder vorm te geven en gestructureerd onderdeel van de werkwijze (Hengelo's Werken) te laten zijn is een sociaal architect ingezet. Vanuit omgevingspsychologie wordt gewerkt aan integraal werken over de domeinen.

7. Herijking strategie city marketing

In onze koers 2040 en de omgevingsvisie 2e fase "Hart van Hengelo" hebben we de ambitie vastgelegd om de high tech sector en maakindustrie de komende decennia verder te ontwikkelen als motor voor de sociaaleconomische ontwikkeling van onze regio. Het aantrekken en vasthouden van (jonge) talenten in de high tech sector en maakindustrie is een belangrijke voorwaarde om onze (regionale) positie als groene technologische topregio vast te houden en te versterken. Citymarketing kan een waardevolle bijdrage leveren aan deze strategische opgave. De huidige citymarketingstrategie uit 2019 (opgesteld door Hengelo Promotie) sluit niet meer voldoende aan op onze ambitie. Daarom zijn we, als uitwerking van de vastgestelde omgevingsvisie 2e fase "Hart van Hengelo", de huidige citymarketingstrategie aan het herijken en verbreden. Door een strategische positionering en profilering opgesteld door belangrijke stakeholders werken we samen aan een positief onderscheidend, herkenbaar en een eenduidig profiel van Hengelo. Met als doelstelling om de juiste bezoekers, bewoners, bedrijven, werknemers en investeerders naar onze stad te trekken. In het najaar wordt de herijking citymarketing opgeleverd.

2. Algemeen beleidsmatig en financieel beeld

Algemeen economisch beeld

In 2023 zien we een hoge inflatie en een lage economische groei. Dit is een onwenselijke combinatie. De Europese Centrale Bank (ECB) zet renteverhoging in om de inflatie te bestrijden. Van werkgevers wordt gevraagd om de loonstijging, die bijna automatisch volgt op hoge inflatie, te dempen. Dat kan ertoe bijdragen, dat de inflatie van 4,2% in 2023 (na meer dan 11% in 2022) weer gaat bewegen richting de gewenste 2%. Met steeds meer signalen van armoede - de grens van 1 miljoen huishoudens onder de armoedegrens is in zicht - is er een breed gedragen bereidheid om minimumlonen en daaraan gekoppelde uitkeringen te laten stijgen. Met Tweede Kamerverkiezingen op komst is een dergelijke uitkomst denkbaar. Dit zal ook gevolgen hebben voor looneisen van vakbonden voor de inkomensgroep die daar net boven zit. Van overheden zal worden gevraagd om hun begroting op orde te houden en de stijging van lasten voor inwoners te beperken. De economie groeit naar verwachting van De Nederlandsche Bank (DNB) slechts met 0,8% in 2023.

Impact economisch beeld voor Hengelo

Inwoners

Voor grote groepen inwoners is het kopen van een woning bijna onmogelijk geworden. De hoge rentevoet, in combinatie met de gestegen woningprijzen, is voor starters problematisch. Uw raad wil daar een steentje aan bijdragen door de starterslening weer in te voeren. De grote vraag naar werk betekent een lage werkloosheid. De situatie voor gezinsinkomens als gevolg van Corona-effect bij bedrijven is door het beteugelen van de pandemie minder nijpend geworden. De oorlog in Oekraïne heeft echter nieuwe problemen veroorzaakt: hoge prijzen voor voedsel, goederen en met name energie. Door rijksmaatregelen en lokale steun is compensatie geboden voor de daling van de koopkracht.

Instellingen, verenigingen, verbonden partijen

Alle sectoren in onze maatschappij ondervinden gevolgen van prijsdruk en de verhoogde loonkosten. Instellingen moeten stevige maatregelen nemen om het hoofd boven water te houden. Ook inwoners merken de gevolgen van stijgende prijzen. Verenigingen redden de rug na Corona, maar kampen met tekorten aan vrijwilligers. Verbonden partijen, met name gemeenschappelijke regelingen, geven aan dat ze nadelige resultaten moeten accepteren, omdat de loonkosten sterker zijn gestegen, dan ze in hun bijdrage van gemeenten hebben doorgerekend. In deze rapportage zien we hier ook voorbeelden van.

Bedrijven

Hoge rente is kostenverhogend voor bedrijven die willen investeren. Investeren wordt ontmoedigd om de economie af te koelen. Mensen worden aangemoedigd om meer te sparen. Daardoor daalt de vraag naar goederen. Dit remt de prijsstijgingen af, waardoor de rente weer kan zakken en de balans in de economie weer kan ontstaan. In Hengelo zien we wel investeringen door grote bedrijven (bijvoorbeeld NX Filtration), maar weten we dat het midden- en kleinbedrijf minder reserves kan aanspreken om deze periode, waarin de naweeën van Corona nog voelbaar zijn, te overbruggen. Bedrijven ondervinden hinder van de moeite die Enexis heeft om aan de vraag naar aansluiting van energie te voldoen. Bouwkavels worden schaars, de invulling van deze kavels kan stroef verlopen: sommigen bedrijven krijgen geen electra/wateraanleiding.

Begrotingsverloop in 2023

Soort mutatie	Beleids begroting 2023	Wijzigingen 2023	Totaal vóór 2e Beleids rapportage	2e Beleids rapportage	Actuele begroting 2023
Baten	338.812	35.097	373.909	12.386	386.295
Lasten	-342.726	-22.606	-365.332	-7.340	-372.672
Saldo voor reservemutaties	-3.914	12.491	8.577	5.046	13.623
Toevoegingen reserve	-4.698	-34.319	-39.017	-8.630	-47.647
Onttrekking reserves	8.612	21.828	30.440	3.584	34.024
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0

Toelichting tabel

Het uitgangspunt voor deze Beleidsrapportage is een begroting die volledig in evenwicht was (geen saldo). Zie "Totaal vóór 2e Beleidsrapportage" in de tabel. Vanuit een neutrale primitieve Beleidsbegroting 2023 (geen saldo) hebben verzamelwijzigingen het resultaat marginaal, met € 13.000, verminderd. Dit saldo is in de vastgestelde verzamelwijzigingen 1 t/m 5 opgenomen in het saldo van programma 9.

De Eerste Beleidsrapportage 2023 had een positief saldo van € 7,7 miljoen. Dit saldo is toegevoegd aan de algemene reserve, waardoor de 1e Beleidsrapportage zonder saldo sluit. We komen daarmee op een tussenresultaat 2023 van € 13.000 negatief, dat in programma 9 is verwerkt. In de presentatie in volgende tabel zijn de genoemde resultaten daarom niet meer zichtbaar als "saldo van baten en lasten".

Het saldo van deze rapportage is afgerond € 4.560.000 voordelig. Door dit saldo aan de Algemene reserve toe te voegen zal het saldo van de jaarrekening 2023 alleen nog de afwijkingen na 1-9-2023 bevatten.

Daarom is er na de 2e Beleidsrapportage 2023 geen saldo meer zichtbaar.

3. Raadsvoorstel en raadsbesluit

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3646765	Bert Lankheet	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3646765 - Tweede Beleidsrapportage 2023			



BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

- 1. In te stemmen met de Tweede Beleidsrapportage 2023.*
- 2. De Begroting 2023 te wijzigen op basis van het overzicht financiële afwijkingen in paragraaf 5.1 van de beleidsrapportage met een totaal voordelig saldo van € 4.560.141.*
- 3. Het voordelig saldo van € 4.560.141 toe te voegen aan de Algemene Reserve.*
- 4. In te stemmen met de mutaties in de reserves zoals vermeld in paragraaf 4.10 van deze beleidsrapportage.*
- 5. Kennis te nemen van de verantwoording van de budgetoverheveling van 2022 naar 2023*
- 6. De budgetten van 2023, die voor overheveling voorgesteld zijn in hoofdstuk 4 van deze rapportage, met een bedrag van € 1.933.000, over te hevelen naar 2024.*

INLEIDING

Het college rapporteert 2 keer per jaar tussentijds aan de gemeenteraad over de significante afwijkingen ten opzichte van de begroting. Dit is in de financiële verordening vastgelegd. De tijdstippen van oplevering van het document en de vergaderingen zijn al in januari aan uw raad meegedeeld. De korte tijd tussen verzending naar de raad en de Politieke Markt was onvermijdbaar, als we er vanuit gaan dat de septembercircularis een wezenlijke impact kan hebben en daarom deel moet uitmaken van de beleidsrapportage.

Dit is de 2^e beleidsrapportage met peildatum 31-8-2023. We rapporteren over afwijkingen in de voorgenomen realisatie van doelstellingen en over de verwachte financiële afwijkingen groter dan € 50.000. Daarbij is de werkelijke administratie tot en met peildatum 31-8-2023 de basis en prognosticeren we nog te verwachten effecten tot het einde van het jaar.

Nadat deze rapportage door de gemeenteraad is vastgesteld wordt de begroting 2023 met de kennis op het moment van opstellen van de begroting bijgesteld naar de verwachting per jaareinde.

De eerste beleidsrapportage is de jaarschijf 2023 in de Zomernota 2023-2027. Deze 2^e Beleidsrapportage is een afzonderlijk document, dat op dezelfde wijze als vorig jaar is opgesteld.

Bij aanvang van de politieke markt zal een korte presentatie van de hoofdlijn wordt gegeven.

De behandeling in de politiek markt en gemeenteraad loopt parallel met de Begroting 2024-2027.

ARGUMENTEN

- 1. Met de 2^e Beleidsrapportage brengen we de begroting in overeenstemming met gewijzigd beleid of gewijzigde externe invloeden.*
- 2. Het wijzigen van de begroting zorgt ervoor, dat we in de jaarrekening niet opnieuw dezelfde constatering en verschillen per programma hoeven op te nemen.*
- 3. Door het saldo in de Algemene reserve te storten bestaat het jaarrekeningsaldo bij afsluiting van 2023 alleen nog uit de afwijkingen van het laatste deel van het jaar.*
- 4. Reservemutaties zijn het domein van de gemeenteraad; daarom brengen we ze gedetailleerd in beeld en voegen we ze zichtbaar toe aan het dictum van dit voorstel.*
- 6. Budgetoverheveling zorgt ervoor dat incidentele taken, die in 2023 niet kunnen worden uitgevoerd, in 2024 alsnog met een passend budget kunnen worden afgewikkeld.*

KANTTEKENINGEN

6. *Drie van de acht voorstellen voor budgetoverheveling willen we overhevelen, ondanks dat ze niet voldoen aan de criteria.*

Twee budgetten zijn 2 keer eerder overgeheveld en zouden daarom moeten vrijvallen. Eén budget betreft een restant van het budget van de strategische agenda voor het nieuwe denkkader. Met de betreffende budgetten kunnen toezeggingen aan betrokken instellingen worden nagekomen. Dit is van belang omdat we een betrouwbaar bestuur willen zijn.

De aframing van budgetten in 2023 is in deze rapportage verwerkt.

VERVOLG

Financiën

Deze beleidsrapportage wordt administratief verwerkt. Daarna is het mogelijk dat er in het laatste kwartaal nog wijzigingen plaatsvinden, die hun oorsprong hebben in de periode september-december. Deze zullen u in de vorm van afzonderlijke voorstellen, verzamelwijzigingen en indien nodig, een slotactie budgetoverheveling, worden aangeboden.

Communicatie

Publicatie Tweede Beleidsrapportage 2023 op de website van de gemeente Hengelo.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Tweede Beleidsrapportage 2023



4

Beleidsmatige en financiële ontwikkelingen

4.1	Veiligheid	14
4.2	Verkeer, vervoer en waterstaat	15
4.3	Economie	16
4.4	Onderwijs	18
4.5	Sport, cultuur en recreatie	20
4.6	Sociaal Domein	23
4.7	Volksgesondheid, milieu en duurzaamheid	31
4.8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	33
4.9	Bestuur en ondersteuning	36
4.10	Mutaties in reserves	43

4.1 Veiligheid

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

We willen samen met bewoners en ondernemers zorgen voor leefbare en veilige wijken. We versterken de samenwerking met verschillende partners op het gebied van veiligheid. Zo bouwen we samen verder aan de ingezette koers. Dat is werk in uitvoering maar ook inzet op het vernieuwen van het veiligheidsbeleid, mede door extra capaciteit.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc- tureel)
1	Diverse kleine verschillen	25	V	I
	Effect programma voor reservemutaties	25		

Toelichting financiële afwijkingen

-

4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Bewaakte fietsenstallingen

Uitgangspunt van de fietskelder onder het Marktpllein was dat deze het gebruik van het Kloosterhofterrein zou overnemen. Helaas is dit tot op heden nog niet gelukt. Het gebruik blijft ver achter bij de verwachting. In de fietskelder op de Markt worden 80% minder fietsen gestald dan op het Kloosterhofterrein. Er zijn al een aantal maatregelen getroffen en er wordt nog onderzocht welke verdere stappen het gebruik kan laten toenemen.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc- tureel)
1	Diverse kleine verschillen	3	V	I
Effect programma voor reservemutaties		3		

Toelichting financiële afwijkingen

-

Toelichting afwijking budgetoverheveling 2022-2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023	Bedrag niet bestede 2023
Open verharding	84.000	0	84.000	0
Totaal budgetoverheveling	84.000	0	84.000	0

Open verharding

Het overgehevelde budget wordt in 2023 volledig ingezet voor het oorspronkelijke bestedingsdoel.

4.3 Economie

Beleidsmatige en nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Regiodeal

De Regio Deal die Twente Board heeft aangevraagd namens de ondernemers, gemeenten, onderwijs- en kennisinstellingen en andere betrokken partijen in Twente, is begin dit jaar gehonoreerd. Dat betekent dat Twente nog eens maximaal € 25 miljoen euro kan investeren in de sociaaleconomische ontwikkeling van de regio. In de nieuwe Regio Deal 2023 staan drie grote opgaven centraal: het regionale bedrijfsleven, aantrekken van talent en de toegankelijkheid van de zorg. Wij hebben samen met partners in de regio en het Rijk gewerkt aan een convenant. Daarin staat waar het geld voor ingezet gaat worden. Daarnaast is gewerkt aan een regeling om de financiële middelen vanuit de Regio Deal in de regio weg te kunnen zetten. De inschrijving voor deze regeling gaat naar verwachting in oktober 2023 open. Partijen kunnen vanaf dat moment aanvragen indienen die aansluiten op de programma's beschreven in de Regio Deal. We onderzoeken welke projecten binnen Hengelo ingediend kunnen worden voor een bijdrage vanuit de Regiodeal.

Verduurzaming bedrijventerrein Twentekanaal

We werken intensief samen met het bestuur van de Belangenvereniging Bedrijvenpark Twentekanaal (BIT) op basis van het werkplan Werken naar toekomstbestendige Energie, Natuur en Mobiliteit op bedrijventerrein Twentekanaal. Zie verder hoofdstuk 4, paragraaf 7.

Bedrijfskavels

Afgelopen jaar zijn er nog enkele bedrijfskavels verkocht en geleverd. Op dit moment zijn er nog weinig kavels beschikbaar. Daarom zetten we in op de verbetering van het economisch profiel van de bestaande bedrijventerreinen. Dit betekent meer inzetten op herstructurering, het up to date houden van bestaande bedrijventerreinen en leegstand aanpakken. Dit vraagt de komende jaren een nieuwe manier van werken.

Aansluiting energie- en waternet

De groeiende vraag naar elektriciteit en het groeiende aanbod van duurzame opwek zorgen voor drukte op het elektriciteitsnet. Nederland is nog niet ingericht op de grote impact die dit heeft. Bedrijven in onze gemeente kunnen hiermee ook te maken krijgen.

Regionaal bedrijventerrein XL1.0 en XL2.0

Business Park XL1.0 is in de afrondende fase. De laatste kavels zijn bijna verkocht. Op dit moment wordt er gewerkt aan de financiële afwikkeling. De opbrengst is positiever dan begroot.

XL2.0 is nog in de concept fase. De gemeente Almelo wil eind 2023 duidelijkheid creëren in de plannen en op welke manier hier verder aan gewerkt gaat worden. De rol van de partners in XL1.0 in de ontwikkeling van XL2.0 moet de komende maanden duidelijk worden.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(tructureel)
1	Hogere opbrengst toeristenbelasting	115	V	I
2	Budgettaire gevolgen ontbinding Regio Twente	211	V	S
Effect programma voor reservemutaties		326		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Hogere opbrengst toeristenbelasting (€ 115.000 voordeel)

Afgelopen jaar is er voor gekozen om de ondernemers te steunen vanwege de naweën die zij door Corona ondervonden door geen voorlopig voorschot toeristenbelasting op te leggen. Dit jaar hebben wij zowel de definitieve

aanslag over 2022 ontvangen evenals het voorlopige voorschot over 2023 opgelegd. Hierdoor ontvangen wij in 2023 meer toeristenbelasting dan begroot.

2. Budgettaire gevolgen ontbinding Regio Twente (€ 211.000 voordeel)

Sinds 2022 is de regionale samenwerking Regio Twente vernieuwd naar de gemeenschappelijke regeling Samen Twente evenals de samenwerking met de 3 O's (Onderwijs, Overheid en Ondernemen) in de Twenteboard en het recreatieschap Twente. Het effect van de ontbinding van Regio Twente was nog niet meegenomen in de begroting. Voor programma 3 leidt dit tot een voordeel van € 211.000 in 2023. In programma 9 leidt dit tot een nadeel van € 96.000. Per saldo leidt deze afwijking tot een voordeel van € 115.000. Voor 2024 en verder worden de structurele effecten in de Zomernota 2024-2028 gepresenteerd.

4.4 Onderwijs

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Lokaal educatieve agenda

De gemeente Hengelo is samen met de kinderopvang en het onderwijs bezig met het opstellen van een nieuwe Lokale Educatieve Agenda (LEA). In de LEA geven wij aan hoe wij de kansengelijkheid vergroten voor alle kinderen en jeugdigen van 0-23 jaar. Ook beschrijven wij in de LEA onze wettelijke taken, zoals het onderwijsachterstandenbeleid. De visievorming en concrete uitwerking is een gezamenlijk proces dat zorgvuldig moet gebeuren en meer tijd vraagt dan vooraf gedacht. Daarom start de uitvoering pas vanaf 2024 en niet in het najaar 2023, zoals eerder aangegeven.

Integraal huisvestingsplan

De gemeente Hengelo werkt samen met de schoolbesturen aan de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs voor de periode tot 2025. In het derde kwartaal 2023 zijn wij samen met de schoolbesturen gestart met het opzetten van businesscases voor de scholen die op grond van de overeengekomen planning (de 'roadmap') de hoogste prioriteit hebben. In een businesscase wordt vanuit verschillende perspectieven gekeken naar de meest passende huisvestingsmaatregel per school. Inhoudelijk gaat het om de functie van de school in de wijk, onderwijskundige ontwikkelingen (bijvoorbeeld de effecten van inclusief onderwijs op het gebruik van het gebouw) en de relatie met relevante voorzieningen in de wijk (waaronder projecten vanuit wijkgericht werken, sociale basis, cultuur en sport). Daarnaast staan in de businesscase gebouwtechnische aspecten opgenomen, zoals de (toekomstige) ruimtebehoefte, medegebruik voor bijvoorbeeld kinderopvang en – in geval van nieuwbouw of renovatie – de locatie van de school en tijdelijke huisvesting.

De gemeenteraad heeft een jaarlijkse investeringsruimte van 10 miljoen euro toegekend in de Zomernota 2023-2027. Binnen dit financiële kader moeten de geplande huisvestingsmaatregelen worden uitgevoerd. In het vierde kwartaal van 2023 informeren wij de gemeenteraad over de conclusies uit de businesscases en de financiële middelen die nodig zijn om dit te realiseren.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(tructureel)
1	Onderwijsbeleid eigen middelen	315	V	I
2	Onderwijs achterstandenbeleid Rijksmiddelen	0	B.N.	I
3	Leerlingenvervoer	70	N	I
4	Vrijval spoedbudget onderwijshuisvesting	105	V	I
5	Doorbelasting pand Apolloplein 1	353	N	I
6	Verbouwing SVPO	232	N	I
7	Inhuur onderwijshuisvesting, wordt gecompenseerd in P9	56	N	I
8	Diverse kleine verschillen	1	N	I
Effect programma voor reservemutaties		-292		
6	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-verbouwing VPO	232	V	I
Effect programma na reservemutaties		-60		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Onderwijsbeleid eigen middelen (€ 315.000 voordeel)

Het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) bestaat uit twee primaire stromingen, namelijk de rijksmiddelen en de eigen middelen van de gemeente Hengelo. In 2023 kunnen wij het grootste gedeelte van de kosten dekken uit de rijksmiddelen, waardoor inzet van onze eigen middelen niet volledig benodigd is. Daarnaast hadden wij rekening gehouden met uitgaven voor de nieuwe Lokale Educatieve Agenda (LEA), deze LEA is later van start gegaan dan gepland en daardoor hebben wij incidenteel minder uitgaven in 2023.

2. Onderwijs achterstanden beleid rijksmiddelen (budgettair neutraal)

In 2022 hebben wij een incidentele subsidie verstrekt aan één van onze partners voor de herijking van het OAB

(onderwijs achterstanden beleid). Onlangs hebben wij de financiële verantwoording van deze subsidie mogen ontvangen, hieruit blijkt dat wij deze subsidie deels moeten terugvorderen. De terugvordering zal er toe leiden dat wij een deel hiervan mogelijk terug moeten betalen aan het Rijk en een deel mogen behouden voor de periode 2023 tot en met 2026. Voor de gemeente Hengelo is dit per saldo budgettair neutraal, dit leidt wel tot verschuivingen in de baten en de lasten.

3. Leerlingenvervoer (€ 70.000 nadeel)

Het aantal leerlingen en de indexering voor 2023 waren hoger dan verwacht, waardoor de kosten voor het leerlingenvervoer ca. € 70.000 hoger zijn dan begroot. Vanaf augustus zit daarin ook de prijsstijging van personeel, brandstof en elektrische voertuigen, als gevolg van de nieuwe aanbesteding per 1 augustus 2023.

4. Vrijval spoedbudget (€ 105.000 voordeel)

Het spoedbudget voor onderwijshuisvesting is tot op heden niet gebruikt en wordt naar verwachting ook niet gebruikt in 2023.

5. Doorbelasting pand Apolloplein 1 (€ 353.000 nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 9)

De doorbelasting van het pand Apolloplein 1 met onderwijshuisvesting wordt ten opzichte van de Zomernota op een onderdeel gecorrigeerd. In de Zomernota zou een voordeel van in programma 9 en een last in programma 4 moeten zijn verwerkt vanwege een andere batenstroom. Deze wijziging van € 176.400 is net andersom verwerkt (bate in P4, last in P9). In deze rapportage wordt daarom 2x dit bedrag tegengesteld verwerkt. Dit zorgt voor een nadeel van € 352.800 in programma 4 en een evengroot voordeel in programma 9.

6. Verbouwing VPO (voorheen SVPO, Stichting voor persoonlijk onderwijs) (€ 232.000 nadeel)

De verbouwing van school VPO (voorheen SVPO) is afgerond. De kosten hiervan bedragen € 232.000. In de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten hebben wij hiervoor een budget van € 298.000 gereserveerd, dit wordt ingezet ter dekking van de kosten. Het restant van € 66.000 zal vrijvallen (zie programma 9).

7. Personele inzet onderwijshuisvesting (€ 56.000 nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 9) In de Zomernota 2023-2027 hebben wij personele inzet geraamd voor het IHP voor 2023. Deze inzet is opgenomen in programma 9 en wordt ingezet binnen programma 4. Dit betekent een nadeel in programma 4 en een voordeel in programma 9, maar per saldo budgettair neutraal.

8. Diverse kleine verschillen (€ 1.000 nadeel)

4.5 Sport, cultuur en recreatie

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Hengeloos Energiefonds voor Maatschappelijke Organisaties (HEMO)

In 2023 is de HEMO-regeling ingesteld. De HEMO is een subsidieregeling om maatschappelijke organisaties met gesteden energiekosten eenmalig te helpen. Tien organisaties hebben een aanvraag ingediend voor compensatie van hoge energielasten; deze zijn toegekend. Hiermee is het subsidieplafond van € 120.000 bereikt.

In de loop van 2023 zijn er signalen van verenigingen en stichtingen gekomen dat naast de hogere energielasten algehele kostprijsstijgingen financiële problemen met zich mee gaat brengen. Het college kijkt naar een voorstel dat recht doet aan deze signalen.

Versterking en Vernieuwing cultuur

De regeling Versterking en Vernieuwing is voor de laatste keer uitgezet en het budget is volledig besteed, zoals de raad dat bedoeld heeft. De hoeveelheid en diversiteit aan aanvragen binnen deze regeling laat zien hoeveel creativiteit en talent er in onze stad is.

Actualisatie hoofdgroenstructuur

De actualisatie van de gemeentelijke hoofdgroenstructuur, met een bijbehorend groenplan, heeft vertraging opgelopen door gebrek aan capaciteit. Dit wordt naar verwachting in 2024 verder opgepakt.

Onderzoek rekenkamercommissie Bomenverordening en groencompensatiefonds

De Rekenkamer Hengelo heeft een onderzoek uitgevoerd naar de werking en resultaten van de Bomenverordening 2018 en de daarmee verbonden bestemmingsreserve, het Groencompensatiefonds. De aanbevelingen uit dit onderzoek zijn van meerwaarde in het licht van het in werking treden van de Omgevingswet, het nieuwe groenplan en de actualisatie van de hoofdgroenstructuur. Het onderzoek is in september opgeleverd en vervolgens aangeboden aan de gemeenteraad.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc-tureel)
1	Hengeloos Energiefonds Maatschappelijke Organisaties (HEMO)	120	N	I
2	Robuuste rechtsbescherming	118	N	I
3	Onderhoud en indexatie Schouwburg	253	V	S/I
4	Beperkte aanvraag stimuleringsfonds Erfgoed hv Zuid	120	V	I
5	Energielasten Twentebad	436	V	I
6	Hogere lasten van storm- en droogteschade	75	N	I
7	Meer Snippergroen verkocht dan verwacht	50	V	I
8	Lagere lasten uitbesteed werk Spelen	50	V	I
9	Diverse kleine verschillen	43	N	I
Effect programma voor reservemutaties		553		
1	Reserve HEMO-onttrekking ter dekking verhoogde lasten	120	V	I
3	Reserve onderhoudswerkzaamheden Schouwburg-toevoeging	156	N	I
4	Reserve nog uit te voeren werken-budgetoverheveling Erfgoed HvZ	120	N	I
Effect programma na reservemutaties		397		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Hengeloos Energiefonds Maatschappelijke Organisaties (HEMO) (€ 120.000 nadeel)

Vanuit de HEMO regeling kunnen maatschappelijke organisaties aanvragen indienen voor een tegemoetkoming in de energiekosten. De totale subsidie uitgaven bedragen € 120.000 in 2023, dekking van deze lasten vindt plaats uit de reserve HEMO, zie programma 9.

2. Robuuste rechtsbescherming (€ 118.000 nadeel)

Naar aanleiding van de bevindingen van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft de gemeente rijksmiddelen ontvangen om de dienstverlening van gemeenten aan inwoners te versterken. Een deel van deze middelen wordt ingezet onder de noemer robuuste rechtsbescherming. Hiervoor hebben wij een subsidie toegekend aan de Bibliotheek Hengelo van € 118.000 (zaaknummer 3550489). Dekking van deze lasten vindt plaats vanuit de stelpost robuuste rechtsbescherming, zie programma 9.

3. Onderhoud en indexatie Schouwburg (€ 253.000 voordeel)

Met betrekking tot de Schouwburg zijn er twee mutaties voor 2023:

- Door het toepassen van verschillende indexaties met betrekking tot enerzijds subsidies en anderszijds verhuur van vastgoed hebben wij een incidenteel voordeel in 2023 van € 97.000. In de afgelopen jaren is dit een incidenteel nadeel geweest.
- Conform het voorstel in de Zomernota (23-FP-5.1B) hebben wij een splitsing gemaakt in het budget dotatie voorziening onderhoud. Een gedeelte is voor regulier onderhoud en een gedeelte wordt toegevoegd aan de reserve onderhoudswerkzaamheden. Dit leidt tot een voordeel in programma 5 en een nadeel in programma 9 (reserves).

4. Beperkte aanvragen stimuleringsfonds Erfgoed Hart van Zuid (€ 120.000 voordeel)

De subsidieregeling is pas dit jaar beschikbaar gekomen en heeft nog onvoldoende bekendheid gekregen waardoor diverse projecten nog niet zijn gestart of nog niet in aanmerking komen voor een bijdrage. De bedoeling is dat volgend jaar meer bekendheid wordt gegeven aan de regeling. De stimuleringsregeling is gericht op realisatie, de gebiedsontwikkeling Hart van Zuid is een traject van meerdere jaren. Er is budget beschikbaar dat opgedeeld is in 3 jaarlijkse budgetten, in 2023, 2024 en 2025. Om het volledige budget te kunnen blijven inzetten willen we het niet ingezette deel van 2023 overhevelen naar 2024. Zie de budgetoverheveling hierna.

5. Energielasten Twentebad (€ 436.000 voordeel)

In de Zomernota 2023-2027 hebben we aangekondigd dat we te maken hebben met hogere lasten voor gasverbruik bij het Twentebad. We kunnen aanspraak doen op twee landelijke regelingen ter compensatie van deze lasten. Deze twee regelingen zijn de spuk Meerkosten Energie Openbare Zwembaden (MEOZ) en de "Jetten compensatie". Op dit moment weten we nog niet wat de werkelijke lasten 'gasverbruik' in 2023 zijn en welke compensatie hier tegenover staat. We gaan uit van volledige compensatie via deze twee regelingen, waardoor onze eigen stelpost voor hogere gasprijzen kan vrijvallen. Dit betekent een incidenteel voordeel van € 342.000. Daarnaast hebben we een compensatie voor energielasten in 2022 ontvangen van € 94.000.

6. Hogere lasten van storm- en droogteschade (€ 75.000 nadeel)

Vanuit Gildebor worden dit jaar hogere kosten doorbelast in verband met de meerkosten die zijn ontstaan door de extreme droogte en de stormschade in juli 2023.

7. Hogere inkomsten uit Snippergroen (€ 50.000 voordeel)

De verwachting is dat de verhoogde verkoop van Snippergroen voortkomt uit een actievare acquisitie (geen Corona-restricties meer). Bewoners kunnen nu ook actiever interesse tonen door het wegvallen van de Corona-restricties (inhaalslag).

8. Lagere lasten uitbesteed werk Spelen (€ 50.000 voordeel)

Er is minder werk uitbesteed door beperkte ambtelijke capaciteit voor het uitwerken, uitzetten en beheren van opdrachten. Hierdoor hebben we lagere lasten van diensten van derden.

9. Diverse kleine verschillen (€ 43.000 nadeel)

Toelichting budgetoverheveling van 2022 naar 2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023	Bedrag niet besteed 2023
Ecologisch maaibeheer	62.000	0	62.000	0
Incidentele middelen cultuur	126.000	126.000	0	0
Totaal budgetoverheveling	188.000	126.000	62.000	0

Ecologisch maaibeheer

Het overgehevelde budget wordt in 2023 nog volledig ingezet conform het oorspronkelijke bestedingsdoel.

Incidentele middelen cultuur

Het bedrag van € 126.000 is volledig ingezet voor de subsidie uitvoeringsregeling versterking en vernieuwing.

Budgetoverheveling van 2023 naar 2024

Nr	Onderwerp / over te hevelen budget	Bedrag over te hevelen € * 1.000	Voldoet aan de criteria
1	Stimuleringsfonds industrieel erfgoed Hart van Zuid	120	Ja
	Totaal budgetoverheveling	120	

Stimuleringsfonds industrieel erfgoed Hart van Zuid

Zie punt 4 van de toelichting financiële afwijkingen hiervoor.

4.6 Sociaal Domein

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Gunning Huishoudelijke ondersteuning

Er heeft recent een inkooptraject plaatsgevonden voor de huishoudelijke Ondersteuning vanaf 2024 en op dinsdag 11 juli is de gunning definitief geworden. Vanaf 1 januari 2024 zijn bestaande en nieuwe zorgaanbieders gecontracteerd die huishoudelijke ondersteuning leveren in Hengelo. Ondanks de huidige krapte op de arbeidsmarkt hebben we tien aanbieders kunnen contracteren. Hiermee gaan we ervan uit dat we de komende vijf jaar verzekerd zijn van goede en voldoende huishoudelijke ondersteuning voor mensen die dit zelf en samen met hun netwerk niet kunnen. Alle huidige aanbieders die nu huishoudelijke ondersteuning leveren, krijgen ook de komende vijf jaar een contract. Voor inwoners die nu al huishoudelijke ondersteuning krijgen betekent dit dat zij bij hun vertrouwde organisatie kunnen blijven.

Gevolgen uitspraak over hoogte van PGB tarief bij inzet vanuit sociaal netwerk

De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft uitspraken gedaan over de berekening van de hoogte van een PGB Wmo wanneer het wordt ingezet vanuit het sociaal netwerk. Dit tarief moet aansluiten bij de collectieve arbeidsovereenkomst Verzorging, Verpleging en Thuiszorg (CAO VVT). De uitspraak zorgt voor veel discussie in het land. Ook de VNG geeft aan dat de toepassing van de uitspraak nog veel vragen op roept. Er vindt nog een inventarisatie plaats en men is in gesprek met het ministerie van VWS. De wetgever maakt in de Wmo 2015 namelijk wel onderscheid tussen de beloning van een beroepskracht en een informele hulp.

Verwacht wordt dat de uitspraak van de CRvB mogelijk een aanzuigende werking zal hebben op de inzet van informele hulp. Wij wachten op de inventarisatie en adviezen van de VNG voordat wij de Wmo verordening gaan aanpassen. Uiteraard zullen wij de uitkomsten actief volgen.

Voor zover wij nu kunnen nagaan zijn er op dit moment in Hengelo 12 cliënten met hulp uit het sociaal netwerk. Het betreft hier alleen de PGB voor begeleiding.

Doelgroepen vervoer

Het doelgroepen vervoer (leerlingenvervoer, vervoer van en naar dagbesteding en regiotaxi) is in 2023 opnieuw aanbesteed. Voor wat betreft de regiotaxi is Hengelo samen met 9 andere Twentse gemeenten (Enschede, Losser, Haaksbergen, Twenterand, Wierden, Oldenzaal, Hellendoorn, Denekamp, Tubbergen) één perceel. Naar aanleiding van de voorlopige gunning hebben twee vervoerders op dit onderdeel een kort geding aangespannen en zijn zij door de rechter in het gelijk gesteld. De benadeelde vervoerder is hierop in hoger beroep gegaan en werd eind juli door het Hof in Arnhem in het gelijk gesteld. Pas na de uitspraak van het Hof kon de definitieve gunning plaatsvinden. Dit was te laat voor de implementatie van het regiotaxivervoer per 1 augustus 2023. Hierop is met de huidige vervoerder afgesproken om een tijdelijke overeenkomst aan te gaan voor het regiotaxivervoer voor de periode van één jaar. Daarin zijn wel de toegenomen kosten voor personeel, brandstof en elektrische voertuigen meegenomen.

Per 1 augustus 2024 wordt Willemsen de Koning de regionale vervoerder voor de regiotaxi.

Stoppen bestuur De Tempel

Het bestuur van Stichting De Tempel, het wijkcentrum van Groot Driene, is per 15 juli 2023 gestopt. Als tijdelijke oplossing is het bestuur overgenomen door Stichting Wijkcentra Hengelo Noord tot uiterlijk 1 januari 2025. Dit zorgt ervoor dat de activiteiten in de Tempel gewoon door kunnen gaan en er voor de gebruikers niets verandert. In de tussentijd gaat de Gemeente Hengelo kijken naar een oplossing voor langere tijd. Wij gaan daarvoor in gesprek met gebruikers en andere belanghebbenden.

Energietoeslag

Voor de uitbetaling van de energietoeslag is de Participatiewet aangepast. Deze wijziging is onlangs vastgesteld in de Eerste en Tweede Kamer. De gemeente Hengelo heeft eerder besloten te wachten met uitbetaling van de toeslag tot de wet is aangepast en wij duidelijkheid hebben over de inhoud van de aanpassing (bijvoorbeeld voor welke doelgroep de toeslag is bedoeld). Inmiddels is die duidelijkheid er. Zo is bekend geworden dat studenten uitgesloten worden. Zij worden via DUO gecompenseerd voor de hoge energielasten.

Nu de wijzigingen door de Eerste en Tweede Kamer zijn vastgesteld, is ons voorstel alvast middelen beschikbaar te stellen, zodat wij nog dit jaar over kunnen gaan tot uitbetaling van de energietoeslag. Zie hieronder bij financiële afwijkingen.

Hervormingsagenda Jeugd

In juni van dit jaar is de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld en aan de Tweede Kamer aangeboden. De inhoud van deze agenda is tot stand gekomen na intensieve afstemming tussen jongeren, cliëntenorganisaties, professionals, aanbieders, gemeenten en het Rijk. Het geeft voor de periode 2023-2028 de koers aan die wij gezamenlijk willen volgen: zorgen dat kind en gezin wanneer dit nodig is zo snel als mogelijk passende zorg en ondersteuning ontvangen. Met deze Hervormingsagenda wordt tevens beoogd het stelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. De Hervormingsagenda bestaat dan ook uit een groot pakket aan maatregelen. In oktober van dit jaar wordt naar verwachting een implementatieplan voor gemeenten opgeleverd. Vooruitlopend hierop heeft de gemeente Hengelo de Hervormingsagenda al vergeleken met het Transformatieplan Sociaal Domein Hengelo. De opgaves en maatregelen uit de Hervormingsagenda zijn grotendeels in lijn met de opdrachten uit ons Transformatieplan. En er zijn geen aanvullende bezuinigingsopgaven op basis van de Hervormingsagenda. Ook in de regio kijken wij naar de opgaven uit de Hervormingsagenda die wij als SamenTwente moeten oppakken. Een aantal van deze opgaven zal terugkomen in de regionale Samenwerkingsagenda Jeugd die wij onlangs hebben vastgesteld (of binnenkort vaststellen). Maatregelen uit de Hervormingsagenda die lokaal of regionaal nog niet worden opgepakt, werken wij in 2024 uit.

In het coalitieakkoord Rutte IV is daarnaast besloten dat er extra bezuinigd moet worden op jeugdhulp. Van € 2 miljoen in 2025 naar € 2,6 miljoen in 2027 voor de gemeente Hengelo. Dit hebben wij als taakstelling verwerkt in onze begroting. In mei 2022 heeft het kabinet echter besloten dat deze extra bezuiniging voor rekening en risico van het Rijk is. Daarmee is de taakstelling niet weg, maar wel een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het Rijk dient hiervoor nieuwe maatregelen te nemen, deze zijn nog niet bekend. Wij zien toe op de invulling van deze extra bezuinigingen en zullen proberen te voorkomen dat het op het (financiële) bordje van de gemeente terecht komt. Wij hebben deze ook buiten het Transformatieplan gehouden.

Uitbreiding nieuwkomers en statushouders

Aan de Hazenweg en de Nijverheid vangen wij vanaf 2022 Oekraïners op. Het afgelopen jaar zijn wij aan de Hazenweg overgegaan van voornamelijk gemeentelijke opvang Oekraïners (GOO) naar een algemene vluchtelingenopvang. Momenteel vangen wij aan de Hazenweg circa 270 Oekraïners op en 130 asielzoekers. Aan het begin van dit jaar waren dit nog 30 asielzoekers. Aan de Nijverheid hebben wij de beschikbare woningen uitgebreid naar 88 woningen. In deze woningen wonen zowel Oekraïners (circa 200) als statushouders, mede ook gelet op de taakstelling die wij moeten behalen. Deze woningen zijn van tijdelijke aard. De complexe situatie op de woningmarkt en de landelijke asielopvang problematiek blijft veel vragen van de gemeente Hengelo.

Wet Inburgering

De nieuwe Wet Inburgering is per 1 januari 2022 ingegaan. In de loop van 2022 zijn de inburgeraars (statushouders en gezinsmigranten) die onder deze wet vallen binnengekomen en zijn wij gestart met de begeleiding van hen. Een inburgeringstraject duurt gemiddeld 3 jaar, dit maakt dat wij qua uitvoeringsorganisatie nog in ontwikkeling zijn. Daarnaast verloopt de instroom onregelmatig, deze is onder meer afhankelijk van de huisvestingsmogelijkheden in Hengelo. In het 2e kwartaal hebben wij te maken gehad met een piek qua instroom omdat toen veel statushouders tijdelijk zijn gehuisvest in de Nijverheid en onder de Hotel en accommodatieregeling (HAR). Deze piek zie we een paar maanden later ook terug in de instroom voor de leerroutes, dit resulteert in een grillig verloop van uitgaven. Voor deze leerroutes ontvangen wij een specifieke uitkering, vooralsnog gaan wij er vanuit dat wij hiermee voldoende compenseerd worden. Wel zien wij spreiding in uitgaven en inkomsten over de jaren.

Buig, bijstandslasten

Vanaf eind 2022 stijgt het aantal uitkeringen weer en in 2023 zet deze stijging door. Hierdoor zijn de lasten voor de reguliere uitkeringen gestegen. Een deel van deze stijging is gerelateerd aan het aantal statushouders en hierover heeft het Rijk bekend gemaakt voor 2023 extra middelen toe te kennen. In het bericht over de definitief te ontvangen budgetten Buig 2023, dat wij begin oktober ontvingen, zijn deze extra middelen ook daadwerkelijk toegekend. Dit betekent dat de baten voldoende zijn om de verwachte lasten te dekken. In de begroting 2023 handhaven wij daarom de nullijn.

Controversiële onderwerpen

De Tweede Kamer heeft de (verdere) behandeling van de volgende wetsvoorstellen en/of beleidsdocumenten controversieel verklaard, wat betekent dat ze hierover pas besluiten nemen, na het aantreden van een nieuw kabinet:

- Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, waaronder de wijziging in verband met de invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen
- Enkele andere wetten met het oog op een integrale en gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek en de daarvoor benodigde gegevensverwerking, zoals de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS).

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc- tureel)
1	Preventieteam - inzet schoolzorgondersteuners	121	V	I
2	Vaststelling subsidie BSO+ 2021-2022	70	V	I
3	Vrijval middelen pilots voorliggende voorzieningen Jeugd	50	V	I
4	Vrijval budget 2023 Centra Jeugd en Gezin	250	V	I
5	Vaststelling subsidie GRIP 2022	61	V	I
6	Vaststelling subsidie Jeugdhulpteams op zorgintensieve scholen 2020-2022	23	V	I
7	Lagere uitgaven uitvoering wet verplichte ggz & aanpak personen verward gedrag	100	V	I
8	Ontwikkelingen Sociaal Medische Indicaties	100	V	I
9	Ontwikkelingen bewindvoering	50	V	I
10	Uitvoeringsorganisatie Sociale zaken	100	V	I
11	Stichting SWB Beschut	117	N	I
12	ROZ opbrengsten en salariskosten	0	B.N.	I
13	Ontwikkelingen Wmo	453	V	I
14	Onderzoek reële tarieven - Wmo en jeugd	2.400	N	S
15	Ontwikkelingen jeugd	0	B.N.	I
16	Jeugd hogere kosten a.g.v. bijzondere situatie	992	N	S
17	SamenTwente - terugave inzet werkplan 2023	85	V	I
18	Besparingspotentieel Transformatieplan	0	B.N.	I
19	Energietoeslag 2023	7.386	N	I
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	55	V	I
21	Lagere kwijtscheldingslasten Riolerig	60	V	I
22	Budgetoverheveling regievoering lokale verwerving	123	V	I
23	LHBTI-beleid regenboogsteden (in P9 bate gemeentefonds)	20	N	I
24	Hoger (minimum)loon WSW-medewerkers (in P9 bate gemeentefonds)	187	N	I
25	Inzet bedrijfsvoering voor Transformatieplan	149	V	I
26	Ontwikkelingen beschermd wonen	1.650	V	I
27	Verhoging beddenvergoeding voor asielzoekers	1.900	V	I
28	Diverse kleine verschillen	59	V	I
Effect programma voor reservemutaties		-5.643		
19	Reserve nog uit te voeren activiteiten/werken-Energietoeslag 2023	3.030	V	I
19	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Budgetoverheveling uitvoeringsbudget energietoeslag 2024	225	N	I
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Lagere onttrekking continuïteit cruciale jeugdzorg	45	N	I
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Lagere onttrekking dakloosheid	50	N	I
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Projectsubsidies	40	V	I
22	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Budgetoverheveling regievoering lokale verwerving	123	N	I
27	Reserve vluchtelingen-Storting extra beddenvergoeding CAO voor asielzoekers	1.900	N	I
Effect programma na reservemutaties		-4.916		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Preventieteam - inzet SZO (€ 121.000 voordeel)

Het voordeel op het preventieteam kent twee oorzaken:

- Afrekening schoolzorgondersteuners (SZO) schooljaar 2021-2022 zorgt voor een voordeel van € 91.000. Er is sprake geweest van een subsidie vanuit de Gelijke Kansen Agenda voor SZO, hiermee is bij de subsidieverlening geen rekening gehouden.
- In de Zomernota 2024-2027 zijn wij er vanuit gegaan de inzet van SZO te kunnen uitbreiden. Dit zou extra kosten met zich meebrengen. Wij hebben voor de inzet van de SZO onlangs een aanbesteding doorlopen, dit heeft niet geleid tot een geldige inschrijving. De huidige subsidieovereenkomst is daarom verlengd voor schooljaar 2023-2024, zonder uitbreiding van de uren. Het effect hiervan is dat wij in 2023 € 30.000 minder besteden dan verwacht.

2. BSO+ - vaststelling subsidie 2021-2022 (€ 70.000 voordeel)

Wij hadden vanaf 2022 een uitbreiding van het aantal BSO plekken beoogd. Deze uitbreiding heeft nog niet plaatsgevonden in afwachting van de verdere invulling van de basisondersteuning als onderdeel van het Transformatieplan. Inmiddels weten wij dat de BSO+ daar geen onderdeel van zal uitmaken en zullen wij hier weer een impuls aan geven. Wij verwachten dit jaar € 70.000 niet te zullen besteden, waarvan € 40.000 de afrekening van de subsidie 2021-2022 betreft.

3. Voorliggende voorzieningen jeugd: vrijval middelen pilots (€ 50.000 voordeel)

In onze begroting hebben wij middelen gereserveerd om pilots op te starten (vanuit het 'oude' interventieprogramma). Deze middelen zijn in 2023 niet volledig besteed, doordat de focus is gelegd op het opstarten van de diverse activiteiten van het Transformatieplan.

4. Centra Jeugd en Gezin (CJG) (€ 250.000 voordeel)

Het budget voor CJG kan voor 2023 met € 250.000 worden afgeraamd. Een deel van dit budget is de afgelopen jaren ingezet voor de realisatie van Interventiemaatregelen. Deze zijn integraal onderdeel gaan uitmaken van het Transformatieplan. De structurele middelen CJG zijn in de Zomernota 2023-2027 ingezet voor structurele dekking van het preventieteam. Daarnaast is een deel van de taken inmiddels geïntegreerd in de begroting van SamenTwente, de bijdrage van Hengelo hierin is reeds opgenomen in de begroting.

5. GRIP - vaststelling subsidie 2022 (€ 61.000 voordeel)

Het incidentele voordeel op GRIP komt voort uit de lagere vaststelling van de subsidie voor 2022. Dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door personeelsswisselingen, waarbij casuïstiek in de tussentijd binnen het team is opgevangen (door tijdelijk extra inzet).

6. Jeugdhulpteams (JHT) op zorgintensieve scholen - vaststelling 2020-2022 (€ 23.000 voordeel)

Het voordeel op JHT betreft de afrekening over de periode 2020-2022, waarbij wij zien dat met name in het eerste jaar de inzet van zorgaanbieders minder is geweest vanwege corona. Ook is op 2 scholen geen onderwijszorgklas gestart en is de financiering van 1 klas overgenomen door de Wlz. Dit zorgt voor een terugvordering van € 229.000 van zorgaanbieders. Hiertegenover staat dat wij de deelnemende gemeenten Borne en Hof van Twente ook een deel van hun bijdrage moeten terugbetalen. Het resterende bedrag van € 23.000 zorgt voor een voordeel voor de gemeente Hengelo.

7. Lagere uitgaven uitvoering Wet verplichte ggz en aanpak personen verward gedrag (€ 100.000 voordeel)

Wij hebben in de begroting rekening gehouden met uitbreiding van taken waarvoor de huidige middelen benodigd zouden zijn. Om verschillende redenen zijn niet alle middelen uitgegeven. Bijvoorbeeld doordat het meldpunt zorgwekkend gedrag (van de GGD) de meldingen vanwege capaciteitsgebrek nog niet kon oppakken (dit hebben wij lokaal gedaan, wat niet tot veel extra werk heeft gezorgd). Ook hebben wij rekening gehouden met de voorbereiding op de komst van de wet WAMS, die nu controversieel is verklaard. Daarnaast hebben wij externe middelen aangevraagd waardoor wij onze eigen middelen niet hoeven in te zetten, namelijk een subsidie bij ZonMW voor de uitbreiding van de regionale streettriage en middelen vanuit de spuk GALA voor het thema mentale gezondheid.

8. Sociaal Medische Indicaties (€ 100.000 voordeel)

In de Zomerbrief 2022 is een meerjarige bijstelling van de uitgaven sociaal medische indicaties opgenomen. De toename van de afgelopen jaren hebben wij beperkt laten doorgroeien. De ambitie is uitgesproken om de groei af te

laten remmen de komende jaren. Met het oog op het transformatieplan herzien wij het beleid voor sociaal medische indicaties. Voor de komende jaren kan dit leiden tot een aanpassing van de begroting.

9. Bewindvoering (€ 50.000 voordeel)

De kosten voor bewindvoering zullen naar verwachting € 50.000 lager uitvallen. Dit is het gevolg van het inzetten van diverse acties vanuit het actieplan bewind. Het gaat onder andere om aanscherping beleid bijzondere bijstand en beleid schuldhelpverlening, adviesrecht bewind en de pilot bewind in eigen huis. Daarnaast mogen niet-commerciële bewindvoerders geen btw meer in rekening brengen. Dit zal in de resterende maanden van 2023 leiden tot een daling van de kosten.

10. Uitvoeringsorganisatie Sociale zaken (€ 100.000 voordeel)

Voor de uitvoering van de Participatiewet werken wij samen met Borne en Haaksbergen. Wij vragen per uitkeringsgerechtigde een vergoeding. Als gevolg van het stijgende uitkeringenbestand hebben wij te maken met hogere inkomsten. Indien deze stijging van structurele aard is zullen wij onze uitvoeringsorganisatie hierop bij moeten stellen.

11. Stichting SWB Beschut (€ 117.000 nadeel)

Tot en met 2020 draaide de Stichting SWB Beschut een positief resultaat, mede dankzij een plaatsingsbonus vanuit het Rijk per gerealiseerde beschutte werkplek. In 2021 is deze bonus komen te vervallen, maar kon het negatieve resultaat redelijk opgevangen worden binnen eigen reserves. Vanaf 2022 lukt dit niet meer. Per 31-12-2022 is het eigen vermogen van de Stichting SWB Beschut € 175.000 negatief. Het eigen vermogen van de stichting mag aan het einde van het jaar niet negatief zijn, waardoor de deelnemende gemeenten een extra bijdrage moeten doen. Voor de gemeente Hengelo betekent dit een incidentele extra last van € 117.000, nog voortkomend uit het boekjaar 2022.

12. ROZ opbrengsten en salariskosten (budgettair neutraal)

Bij het ROZ verrichten wij voor de gemeente Hengelo en onze opdrachtgevende gemeenten werkzaamheden in het kader van schuldhelpverlening en bedrijfsadvisering aan ondernemers. Wij voorzien dat wij de begrote opbrengsten voor 2023 niet zullen realiseren, mede door minder hulpvraag van ondernemers. Daartegenover staat een incidentele ontvangst van afrekening een Europees sociaal Fonds (ESF) subsidie over voorgaande jaren. Per saldo blijven de inkomsten € 112.000 achter. Wij verwachten dat de vraag naar met name diensten schuldhelpverlening zal toenemen richting het einde van het jaar en dat deze ontwikkeling zich doorzet in 2024. De personeelskosten zijn € 112.000 lager en compenseren het nadeel op de opbrengsten.

13. Ontwikkelingen Wmo (€ 453.000 voordeel)

Wij zien een verwacht positief financieel resultaat op de Wmo voor 2023 van ca. € 453.000. In lijn met de geschetste ontwikkelingen in de Zomernota 2023-2027 zien wij een voordeel op begeleiding en dagbesteding. Dit voordeel is grotendeels te verklaren door het uitvoeren van het beleid (Beleidsprogramma en Transformatieplan) waarbij wij goed kijken naar de benodigde zorg en ondersteuning. Wij komen hierop terug in bijlage 5.2. Daarnaast wordt meer gebruik gemaakt van de voorliggende activiteiten in de Wijkhuizen in plaats van geïndiceerde dagbesteding. Deze afname in het gebruik van dagbesteding zien wij ook terug in een verwacht voordeel op de vervoerskosten van en naar de dagbestedingslocaties (ondanks de toegenomen kosten van het vervoer). Hiertegenover staat een nadeel door noodzakelijke inhuur van Wmo consultants met het oog op de tijdige afhandeling en juiste beoordeling van aanvragen voor zorg en ondersteuning.

14. Onderzoek reële tarieven (€ 2,4 miljoen nadeel - Wmo en Jeugd)

Landelijke regelgeving schrijft voor dat tarieven in de Wmo en jeugdzorg voldoende dekkend moeten zijn. Regionaal wordt daarom nu een onderzoek gedaan naar de huidige tarieven van het Twents Model Jeugd en Wmo 2015 met de vraag of deze reëel zijn. Uit dit onderzoek zullen aanbevelingen voor de tariefopbouw volgen. Besluitvorming hierover zal later dit jaar plaatsvinden. De verwachting is dat we op dit moment niet voor alle zorgvormen reële tarieven betalen en dat we dus de tarieven van enkele zorgvormen zullen moeten bijstellen. Daarom hebben wij, vooruitlopend op de besluitvorming, een voorlopige inschatting gemaakt van het financiële effect hiervan. De aangepaste tarieven worden met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 vastgesteld. Dit heeft dus effect in 2023. Het betreft in totaal circa € 2,4 miljoen. Na besluitvorming weten wij wat het daadwerkelijke effect zal zijn en komen wij hierop terug in de jaarrekening.

15. Ontwikkelingen jeugd (budgettair neutraal)

In algemene zin zien wij dat zowel de kosten, alsook het aantal cliënten en indicaties voor jeugdzorg stabiliseren. Wel

zien wij op onderdelen verschuivingen. Onze insteek blijft om zoveel mogelijk in te zetten op hulp in de thuissituatie. Dit zien wij terug in de stijging van de inzet van de diverse individuele ambulante ondersteuningsbehoeften. Op groepsgerichte inzet zien wij een daling, omdat er onvoldoende plekken beschikbaar zijn. Wij zien een stabilisatie van pleegzorg en gezinshuizen. Wij hadden een stijging van gebruik voorzien, omdat wij nog meer willen inzetten op duurzame gezinsvormen. Echter zijn er (nog) onvoldoende plekken beschikbaar. De inzet van zware verblijfsplekken neemt weer toe. De verklaring hiervoor is drieledig. Enerzijds neemt de complexiteit van de problematiek van deze specifieke doelgroep toe, waardoor zware inzet nodig is. Anderzijds leidt de afbouw van de Jeugdzorgplus ertoe dat meer cliënten instromen in de zwaardere verblijfsplekken. Daarnaast stagneert een deel van de uitstroom uit de zware verblijfsplekken, omdat er nog geen alternatieve woonvormen beschikbaar zijn.

De beweging die wij bij zowel Wmo als jeugd willen creëren van geïndiceerd maatwerk naar voorliggende voorzieningen zien wij voor jeugd nog onvoldoende tot stand komen. De gewenste doorstroom wordt nog niet gerealiseerd. Dit komt bijvoorbeeld doordat op onderdelen de gewenste uitbreiding van inzet nog niet is gerealiseerd (SZO, BSO+; punt 1 en 2 in deze toelichting) en doordat de aandacht in 2023 veelal naar het opstarten van diverse activiteiten in het Transformatieplan is gegaan. Zie ook bijlage 5.2.

16. Jeugd - hogere kosten a.g.b.v bijzondere situatie (€ 992.000 nadeel)

Aan een gezin wordt zeer intensieve zorg verleend. De verwachte kosten hiervoor in 2023 zijn € 992.000. In 2024 wordt een Compensatieregeling Woonplaatsbeginsel opengesteld vanuit het ministerie van VWS, waarbinnen een vergoeding kan worden gevraagd voor de gemaakte zorgkosten in 2023. Wij ontvangen dus mogelijk in 2024 met terugwerkende kracht een vergoeding. Het is echter de vraag of de omvang van deze regeling toereikend is om deze kosten volledig te vergoeden.

17. SamenTwente - teruggave op basis van Werkplan (€ 85.000 voordeel)

Voor 2023 is een werkplan opgesteld vanuit SamenTwente/OZJT waarvoor iedere gemeente personele inzet dient te leveren. Als gemeente Hengelo leveren wij momenteel meer dan wij formeel zouden moeten, hiervoor worden wij financieel gecompenseerd.

18. Besparingspotentieel Transformatieplan (budgettair neutraal)

In de Zomernota 2023-2027 hebben wij geconstateerd dat er een voordeel van € 840.000 bestaat binnen de Wmo. Dit hebben wij gereserveerd voor verdere uitvoering van het transformatieplan in 2023. Hetzij als investering, dekking voor op orde brengen van formatie, hetzij als incidentele besparing. Inmiddels hebben wij meer zicht op de ontwikkelingen vanuit het transformatieplan. Het restant van het structureel beoogde besparingspotentieel van € 668.000, voor het domein Jeugd, wordt in 2023 niet gerealiseerd. Daar staat tegenover dat wij hadden verwacht in 2023 te gaan starten met een aantal structurele investeringen, die op dit moment nog niet zijn gedaan. De reden hiervoor is veelal dat de opdrachten eerst geconcretiseerd en opgestart moeten worden, alvorens wij kunnen en willen overgaan tot investeringen. Het financiële effect wat wij hiermee hadden verwacht te bereiken is dus ook nog niet behaald. Daarom stellen wij voor het gereserveerde voordeel op de Wmo incidenteel in te zetten ter dekking van het niet gerealiseerde besparingspotentieel voor 2023. Het restant van het voordeel wordt ingezet ter dekking van de incidentele personele inzet voor het Transformatieplan. In bijlage 5.2 beschrijven wij de stand van zaken van het Transformatieplan.

19. Energietoeslag 2023 (€ 7,4 miljoen nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 9 en reserves)

Ook in 2023 bestaat er de mogelijkheid voor gemeenten om energietoeslag uit te keren. In totaal verwachten wij hiervoor van het Rijk € 7,4 miljoen te ontvangen, ruim € 500.000 minder dan vorig jaar. Wij schatten in dat dit bedrag voldoende is voor de uitkering aan de inwoners. Er is dan echter nog wel een uitvoeringsbudget nodig. Wij ramen deze op € 300.000. Dekking hiervan is deels mogelijk uit bestaande middelen, deels uit een bijdrage vanuit de reserve nog uit te voeren activiteiten en deels door een inkomst vanuit onze partner gemeenten Borne en Haaksbergen.

De ontvangst van de € 7,4 miljoen gaat in twee delen.

1. Het Rijk heeft gemeenten de mogelijkheid geboden om reeds in 2022 een deel (€ 500 per inwoner) van de energietoeslag 2023 uit te keren. Hiertoe heeft Hengelo in 2022 het eerste deel van € 2,8 miljoen ontvangen. In Hengelo is ervoor gekozen dit bedrag in 2023 uit te keren. Het ontvangen bedrag is in de jaarrekening 2022 toegevoegd aan de reserve. Middels deze 2e berap stellen wij voor deze middelen van € 2,8 miljoen ten gunste te laten komen van de exploitatie om ze in 2023 uit te kunnen keren. Deze mutatie leidt tot een nadeel op programma 6, maar tot een voordeel in programma 9 (reserves) en is per saldo dus budgetneutraal.

2. De verwachting was dat het Rijk het resterende deel van € 4,6 miljoen in de septembercirculaire 2023 zou toekennen. Maar de Eerste en Tweede Kamer moesten, ten tijde van de septembercirculaire, de wijziging van de wet, die nodig is voor het uitkeren van dit tweede deel, nog goedkeuren. Het Rijk heeft al wel inzicht gegeven in de verdeelsystematiek van de bedragen energietoeslag 2023 over de verschillende gemeenten. Daarbij zijn ook de bedragen bekend gemaakt. Zoals hierboven vermeld verwachten wij in totaal € 7,4 miljoen te ontvangen. Onze inschatting is dat wij de middelen ook daadwerkelijk gaan ontvangen bij de decembercirculaire 2023. Onze positieve inschatting baseren wij mede op de bekendmaking van de bedragen per gemeente.

Vooruitlopend daarop stellen wij voor het bedrag van € 4,6 miljoen, voor de energietoeslag 2023, beschikbaar te stellen via deze 2e Beleidsrapportage. Aangezien het Rijk de bedragen gedeeld heeft nemen wij ter dekking hiervan een nog te ontvangen stelpost gemeentefondsuitkering voor op. Dit maakt het mogelijk om de inwoners van Hengelo dit jaar nog de energietoeslag 2023 uit te keren. Op 3 oktober 2023 heeft ook de Eerste Kamer ingestemd met de Energiewet.

20. Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten (€ 55.000 voordeel)

Er zijn diverse mutaties met betrekking tot de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten:

- In de Zomernota 2023-2027 hebben wij aangegeven de resterende middelen van de regeling continuïteit cruciale jeugdzorg onder andere in te willen zetten om eenmalige extra kosten op te kunnen vangen om de caseload bij gecertificeerde instellingen te kunnen verlagen. De caseload verlaging is nu verdisconteerd in de tariefaanpassingen. Deze incidentele middelen kunnen daarom vrijvallen, dit zorgt voor een voordeel van € 45.000 in programma 6 en een nadeel in programma 9 (reserves).
- Daarnaast is in de Zomernota 2023-2027 € 50.000 uit de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten beschikbaar gesteld voor de inzet van Wijkkracht op het wooncomplex aan de Sportlaan Driene. Deze bijdrage zijnwijziging is per abuis twee keer verwerkt, de correctie hiervan zorgt voor een voordeel van € 50.000 in programma 6 en een nadeel in programma 9 (reserves).
- Het bedrag voor het project subsidies van € 40.000 wordt uit de reserve gehaald en ingezet om uitvoering te geven aan het project.

21. Lagere kwijtscheldingslasten (€ 60.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 7)

Voor de berekening van de rioolheffing wordt doorgaans uitgegaan van een aantal inwoners dat gebruik kan maken van kwijtschelding op basis van het minimebeleid. Het aantal inwoners blijkt kleiner te zijn dan vooraf aangenomen. Hierdoor heeft ook minder kwijtschelding plaatsgevonden, hierdoor ontstaat een voordeel in programma 6. Dit wordt verrekend met de voorziening in programma 7.

22. Budgetoverheveling regievoering lokale verwerving (€ 123.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

23. Lhbt+ beleid Regenboogsteden (€ 20.000 nadeel)

De gemeente Hengelo is een Regenbooggemeente. Regenbooggemeenten voeren een actief beleid om de positie en situatie van lhbt+ inwoners te verbeteren. Als onderdeel van het landelijke Programma Regenboogsteden is, naar aanleiding van de motie Bergkamp, een speciaal traject binnen Regenboogsteden dat zich richt op veiligheid in wijken voor lhbt+ inwoners. Hengelo ontvangt hiervoor jaarlijks € 20.000 voor de periode 2023-2026 (septembercirculaire 2023). Met deze bijdrage is rekening gehouden bij het opstellen van de beleidsnotitie 'Voorbij de Regenboog 2023-2026'. Deze bijdrage is vooralsnog in programma 6 opgenomen, de werkelijke ontvangst vindt echter plaats via de algemene uitkering in programma 9. Daarom worden de middelen in programma 6 afgeraamd en opgenomen in programma 9 (reserves). Dit zorgt voor een nadeel in programma 6 en een voordeel in programma 9. Over de septembercirculaire 2023 volgt nog een afzonderlijke raadsbrief (zaaknummer: 3649476)

24. Hoger (minimum)loon Wsw-medewerkers (€ 187.000 nadeel)

Bij Voorjaarsnota heeft het kabinet besloten om gemeenten te compenseren voor de bijzondere verhoging van het wettelijk minimumloon voor medewerkers in de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw). Dit betreft een meerjarige reeks die toegevoegd wordt aan het Wsw-onderdeel in het gemeentefonds. De bedragen in de reeks lopen af met de afbouw van de Wsw.

Voor Hengelo gaat het om een verhoging van de gemeentefondsuitkering van € 187.000 in 2023 (als onderdeel

van programma 9) aflopend tot € 137.000 in 2027. Zoals gebruikelijk worden de middelen voor dit onderdeel doorverstrekkt aan de SWB, de hogere uitgaaf wordt dus opgenomen in programma 6.

25. Inzet bedrijfsvoering Transformatieplan (€ 149.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 9)
Een gedeelte van de inzet voor het Transformatieplan vindt plaats vanuit bedrijfsvoering (programma 9), bijvoorbeeld rondom het proces van verwerving van de lokale basisondersteuning. Dit betekent lagere uitgaven in programma 6 en hogere uitgaven in programma 9.

26. Ontwikkelingen Beschermd wonen (€ 1.650.000 voordeel)

Net zoals afgelopen jaren verwachten wij ook dit jaar een incidentele ontvangst van de Gemeente Enschede, de centrumgemeente voor Beschermd Wonen. De rijksmiddelen die zij heeft ontvangen voor deze taak maar niet volledig heeft kunnen inzetten vloeien terug naar de gemeenten. De ervaring van de laatste jaren leert, dat we hier bij de jaarrekening positief verrast gaan worden. Daarom nemen we nu al wel een bate mee, die dan wel gebaseerd is op inschatting.

27. Verhoging beddenvergoeding asielzoekers (€ 1.900.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met reserves)
Het Centraal Orgaan voor Asielzoekers (COA) heeft ons zeer recent geïnformeerd, dat de vergoeding per bed voor asielzoekers in de crisisopvang van € 100 naar € 150 per bed gaat. Met terugwerkende kracht voor 2023. Dit geldt niet voor opvangplekken voor Oekraïners. We moeten deze baten nog gaan ontvangen. We gaan er vanuit dat dit nog in 2023 wordt uitgekeerd en nemen daarom de bate mee in 2023. Om er voor te zorgen, dat we de baten nog wel kunnen inzetten voor de opvang is het gehele bedrag in de Reserve vluchtelingen gestort. Daarmee is de bate voor het resultaat neutraal.

28. Diverse kleine verschillen

Toelichting afwijking budgetoverheveling 2022-2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023
Inburgering	161.807	161.807	0
Schuldhelpverlening	162.000	162.000	0
Energietoeslag 2022	100.000	100.000	0
Totaal budgetoverheveling	423.807	423.807	0

Alle middelen zijn in overeenstemming met de bestedingsdoelen ingezet.

Budgetoverheveling van 2023 naar 2024

Nr	Onderwerp / over te hevelen budget	Bedrag over te hevelen € * 1.000	Voldoet aan de criteria
1	Energietoeslag 2023	225	Ja
2	Transformatieplan -regievoering lokale verwerving	123	Ja
	Totaal budgetoverheveling	348	

Energietoeslag

Ook in 2023 is er een landelijke regeling energietoeslag. Aangezien de regeling pas aan het eind van 2023 tot uitvoer zal komen, kunnen de inwoners ook in 2024 nog aanvragen indienen. Wij dienen deze dan ook in 2024 nog te beoordelen, uit te betalen en ook eventuele bezwaren tegen uitspraken zullen wij grotendeels in 2024 behandelen. Dit betekent dat het grootste deel van het uitvoeringsbudget in 2024 nodig is. Wij stellen voor € 225.000 over te hevelen naar 2024 en schatten in dat dit bedrag voldoende is. Het deel van het budget dat overblijft na de overheveling valt vrij in het jaarrekeningresultaat.

Transformatieplan - regievoering lokale verwerving

In 2023 is een start gemaakt met het proces van verwerving van aanbieders voor basisondersteuning. Zoals voorzien loopt dit proces door in 2024. Het gedeelte van het transformatiebudget dat hiervoor bedoeld is, is echter volledig opgenomen in 2023. Wij stellen daarom voor het incidentele bedrag van € 123.000 over te hevelen naar 2024.

4.7 Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Regioplan passende zorg en ondersteuning

Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van de landelijke akkoorden, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het akkoord Wonen, Ondersteuning en Zorg voor ouderen (WOZO). Deze akkoorden onderstrepen het belang en noodzaak van samenwerking tussen (zorg)organisaties vanuit verschillende domeinen bij het vormgeven van passende zorg en ondersteuning. Wij hebben de afgelopen periode via een regiobeeld in kaart gebracht wat de uitdagingen zijn in de regio. Deze uitdagingen worden de komende maanden verwerkt in het regioplan voor passende zorg en ondersteuning in Twente.

Een voorbeeld van zo'n uitdaging is de vergrijzing. Het regiobeeld laat zien dat Twente een sterk vergrijzende regio is. Deze vergrijzing heeft grote impact op de volksgezondheid en zorg. Door de vergrijzing zal de druk op de zorg toenemen. Niet alleen op de formele zorg, maar ook op de informele zorg (mantelzorg). En dat terwijl er minder 'bedden', zorgpersoneel en mantelzorgers beschikbaar zijn. De vraag neemt dus toe, terwijl het aanbod afneemt. Dit laat het regiobeeld ook zien.

Afval

De raad heeft een raads werkgroep ingesteld met als doel de raad en het college te adviseren over een toekomstbestendig en meer servicegericht afvalbeleid.

Duurzaamheid

Ontwikkeling zonneveld Boeldershoek.

De Omgevingsvergunning voor het zonneveld Boeldershoek is verleend. De ingebruikname van het veld is eind 2024 gepland, dit is wel afhankelijk van eventuele gerechtelijke procedures.

Duurzaamheidsroute A35

Duurzaamheidsroute A35 is een samenwerkingsverband tussen gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hellendoorn, Hengelo en Wierden, provincie Overijssel, Rijkswaterstaat, Waterschap Vechtstromen en netbeheerder Enexis. De resultaten uit de voorbereidingsfase worden nu in de planfase uitgewerkt als voorbereiding op de realisatiefase. De deelnemende gemeenten gaan samen met de provincie een speciaal plan opstellen, het zogenaamde "Provinciaal Inpassingsplan" (PIP). Hierin wordt bepaald hoe en waar zonnepanelen langs de snelwegen A35 en A1 kunnen worden geplaatst. Dit plan bevat tevens regels en richtlijnen voor de inpassing in het landschap. Voorafgaand worden er twee bijeenkomsten georganiseerd voor inwoners en bedrijven.

Verduurzaming bedrijventerrein Twentekanaal

We werken intensief samen met het bestuur van de Belangenvereniging Bedrijvenpark Twentekanaal (BIT) op basis van het werkplan *Werken naar toekomstbestendige Energie, Natuur en Mobiliteit op bedrijventerrein Twentekanaal*. Dat doen we vanwege de meerwaarde die BIT kan hebben voor het realiseren van de Hengelose duurzaamheidsopgave op het gebied van duurzame economie, energietransitie, energie-infrastructuur en innovatie, klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit. Belangrijk daarbij is dat de bedrijven eigenaar zijn en blijven van de transitie die zij doormaken. Gemeente Hengelo ondersteunt dit proces ambtelijk en stelt een pilotsubsidie beschikbaar voor het inschakelen van expertise. De ervaringen die we met deze samenwerking opdoen gebruiken we onder meer als input voor het opstellen van beleid voor de ontwikkeling van toekomstbestendige, duurzame bedrijventerreinen.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(structureel)
1	Hogere afname OD Twente	304	N	S
2	Ontwikkelingen Afvalbeleid	B.N.		
3	Kostentoeename SamenTwente 2023 a.g.v. cao 2023	P.M.	N	I
4	Gezondheidspreventie	170	V	I
5	Effect heffing en inning riolering	60	N	I
6	Diverse kleine verschillen	7	V	I
Effect programma voor reservemutaties		-187		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Hogere afname Omgevingsdienst Twente (€ 304.000 nadeel)

In de Zomernota 2023-2027 is besloten om de gemeentelijke bijdrage aan de OD structureel te verhogen, omdat in de jaarrekening 2022 bleek dat de gemeente Hengelo meer afneemt bij de OD dan bij de oprichting destijds is ingebracht (23-FP-7.2). Bij het voorstel in de Zomernota is echter geen rekening gehouden met het huidige begrotingsjaar. Daarom stellen wij alsnog de begroting voor 2023 bij zodat er achteraf geen grote naheffing meer wordt verwacht. Daarnaast heeft de OD in 2023 haar begroting bijgesteld vanwege de doorontwikkeling van haar programmabegroting en stijging van lonen en werkgeverslasten.

2. Ontwikkelingen Afvalbeleid

Binnen de afvalbegroting spelen diverse ontwikkelingen zoals een lagere wereldmarktprijs en hoge prijsindexaties die effect kunnen hebben op het resultaat. Op dit moment kan nog niet met zekerheid worden gezegd of dit tot een overschrijding van de begroting leidt. Deze ontwikkelingen verlopen echter budgetneutraal voor de begroting van de gemeente, omdat het resultaat van het onderdeel afval wordt verrekend met de voorziening Afval. Bij de jaarstukken 2023 gaat blijken of een onttrekking of storting uit/in de voorziening noodzakelijk is.

3. Kostentoeename SamenTwente 2023 als gevolg van de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) 2023 (PM)

SamenTwente heeft in de 1^e Beleidsrapportage gemeld dat zij een fors tekort verwachten op de personeelskosten. De oorzaak hiervan ligt grotendeels in de stijging van de personeelskosten voor 2023. In de begroting van SamenTwente is rekening gehouden met een loonstijging van 2,3%, deze is in werkelijkheid 6,1%. Inmiddels weten wij dat het nadeel minder groot gaat zijn dan in eerste instantie ingeschat, alleen de 2^e Beleidsrapportage van SamenTwente is nog niet ontvangen. In afwachting van deze rapportage, kunnen wij op dit moment alleen een vooraankondiging doen van dit nadelige resultaat bij SamenTwente.

4. Gezondheidspreventie (€ 170.000 voordeel)

In de Zomerbrief 2022 zijn er voor 2023 middelen beschikbaar gesteld voor gezondheidspreventie. Deze middelen kunnen vrijvallen omdat hiervoor inmiddels via de nieuwe spuk GALA middelen beschikbaar zijn gesteld.

5. Effecten heffing en inning riolering (€ 60.000 nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 6)

Bij het opstellen van het kostendeckingsplan van het gemeentelijk rioleringsplan, dat ten grondslag ligt aan de rioolheffing, wordt uitgegaan van een aantal heffingsplichtigen. Dit aantal kan in de tijd sterk verschillen, waardoor de geheven inkomsten hoger of lager kunnen uitvallen. Ten opzichte van 2023 vallen de inkomsten € 175.000 hoger uit dan voorzien. Daarnaast zijn de kwijtscheldingslasten € 60.000 lager, dit voordeel wordt gemeld in programma 6 en leidt daardoor in dit programma tot hetzelfde nadeel. Riolering is een gesloten circuit en daarmee per saldo budgettair neutraal: het voordeel van in totaal € 235.000 wordt toegevoegd aan de voorziening Riolering.

6. Diverse kleine verschillen (€ 7.000 voordeel)

4.8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Bouwen en wonen

We hebben ingezet op een verhoging van de bouwproductie. Dit werpt zijn vruchten af. We verwachten in 2023 en 2024 zo'n 1000 woningen toe te voegen aan Hengelo. Dat is een fors hogere bouwproductie dan de afgelopen jaren in Hengelo.

Ondanks dat deze projecten voortvarend verlopen, zien we ook dat projecten die nog niet in ontwikkeling zijn dreigen te stagneren, als gevolg van economische ontwikkelingen en wetgeving. Door de stijgende loonkosten en stijgende energieprijzen zijn bouwkosten flink toegenomen. Daarnaast is de overdrachtsbelasting verhoogd en is de rente fors gestegen ten opzichte van een jaar geleden. Dit maakt investeren in woningbouw fors duurder. Minister Hugo de Jonge spreekt van 'economische tegenwind' op de woningmarkt. Naar verwachting is dit een tijdelijke dip waarbij vraag en aanbod op termijn weer beter in balans komen.

We blijven inzetten op subsidies voor de realisering van woningbouwprojecten. Zo is de StartBouwimpuls (SBI) een korte maar krachtige subsidie voor betaalbare woningbouwprojecten waarbij de planologische procedures zo goed als afgerond zijn, maar die vanwege de 'economische tegenwind' verlieslatend zijn en daardoor niet in ontwikkeling worden genomen. Een voorwaarde van deze SBI is dat gemeenten en de ontwikkelaars alles heeft gedaan om de randvoorwaarden te versoepelen om het project haalbaar te maken. Zo moeten rendementseisen laag zijn en wordt van gemeente gevraagd om mee te denken in een aanpassing van het programma. Waar dit passend is binnen de uitgangspunten van de Woonagenda 2021 en de Twentse Woondeal, werken we mee aan dit adaptief programmeren.

We richten een (verplicht) meldpunt 'goed verhuurderschap' in om excessen in de verhuurmarkt tegen te gaan.

Grondbedrijf

We zien landelijk dat de tendens is dat de grondprijzen onder druk staan. Juist in het tweede kwartaal zien we daar tegenover een sterke wijziging in deze tendens. De prijzen stijgen weer. Als die verbetering zich verder doorzet in de volgende kwartalen is geen aanpassing van de grondprijzen nodig. De markt voor grond is hoogst onzeker en moeilijk te voorspellen. Daarom hebben we het risico op een grondprijzdaling hoger ingeschat in de begroting 2024. Omdat er zoveel onzekerheid in de markt is, gaan we de grondprijzen weer extern laten taxeren voor de grondprijzennotitie van 2024.

We lopen achter met de gemeentelijke verkopen ten opzichte van de verkoopdoelstellingen (€ 0,5 miljoen). We verwachten dat deze achterstand wordt ingelopen en dat de verkoopdoelstelling voor de gemeentelijke projecten gerealiseerd gaat worden. Anders is het bij het project de Veldkamp (Borne voert de administratie). Daar moeten we de verkoopdoelstelling neerwaarts bijstellen met € 3,8 miljoen. De oorzaak is dat opties niet verzilverd zijn en de kavels opnieuw de verkoop in zijn gegaan. Daarnaast is er een vertraging ontstaan bij de Groene Wig door de aanpassing van de grondprijs. We moeten deze kavels weer opnieuw in de markt zetten zodat alle partijen de mogelijkheid hebben om in te schrijven voor de lagere grondprijs (Didam arrest). Er is veel belangstelling voor deze kavels, daarom verwachten we deze verkopen in 2024 te realiseren. Deze vertraging heeft geen noemenswaardige gevolgen voor het resultaat van de Veldkamp.

Programma Hart van Zuid

Er zijn in de beleidsbegroting 2022-2025 middelen beschikbaar gesteld voor programmasturing in Hart van Zuid. Uit dit budget wordt onder meer de gemeentelijke inzet bekostigd bij nieuwe kansrijke initiatieven vanuit de markt, zodat de gemeente mede de regie kan voeren op de totstandkoming van de visieontwikkeling voor deze ontwikkelingen. Vorig jaar zijn wij gestart met de visie ontwikkeling voor de locatie van de Koninklijke Machinefabriek Stork (KMS locatie). De verwachting was dat we dit najaar een omgevingsprogramma gereed zouden hebben voor deze locatie. Het traject vergt echter meer tijd en duurt langer. De kosten die voor onze rekening komen nemen daardoor toe.

Daarnaast hebben wij het afgelopen jaar met behulp van een subsidie van de provincie Overijssel vanuit de brede bouwcoalitie onderzoek gedaan naar de samenwerking met de marktpartijen in Hart van Zuid. Hierbij is onderzocht wat wij vanuit die samenwerking kunnen doen om te komen tot een verdere versnelling van de woningbouw. Op dit moment bespreken wij de uitkomsten van dit onderzoek in de markttafel Hart van Zuid. De mogelijkheid is aanwezig dat het vervolg hierop extra inzet vraagt van de gemeente, daarmee hebben we in onze begroting geen rekening gehouden. Op dit moment leidt het voorgaande (nog) niet tot significante financiële afwijkingen.

Projecten en investeringen/kredieten

Binnen de projecten zijn geen grote afwijkingen te constateren. Wel lopen woningbouwprojecten – om diverse redenen – moeizaam, zeker als het huurwoningen betreft. Om die reden zetten we in op het realiseren van de Startbouwpuls (SBI) subsidie. Dit zal de komende jaren een extra inspanning vragen op vrijwel alle woningbouwprojecten, waardoor mogelijk de projectresultaten onder druk komen te staan.

De grondexploitatie van de zuidelijke laan Hart van Zuid kan afgesloten worden, aangezien de laatste subsidie is afgewikkeld. Binnen deze grondexploitatie liggen nog enkele restkavels die op dit moment niet tot ontwikkeling komen. Op grond hiervan wordt voorgesteld deze gronden onder te brengen in de Materiële Vaste Activa (MVA) zodat de grondexploitatie voor de zuidelijke laan afgesloten kan worden.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc- tureel)
1	Hogere inhuurkosten bouwvergunningen	300	N	I
2	Inrichten meldpunt & processen Wet goed verhuurderschap	60	N	I
3	Leefbaar Beckum	150	V	I
4	Co-financiering spoorfietsen (Leader)	25	V	I
5	Masterplan Lange Wemen	65	V	I
6	Diverse kleine verschillen	2	N	I
Effect programma voor reservemutaties		-122		
3	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Leefbaar Beckum	150	N	
4	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Spoorfietsen	25	N	
5	Algemene reserve grondexploitatie-Masterplan Lange Wemen	65	N	
Effect programma na reservemutaties		-362		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Hogere inhuurkosten bouwvergunningen (€ 300.000 nadeel)

Er moet een hoog aantal vergunningaanvragen worden behandeld (waarvan de legesopbrengsten vorig jaar al zijn geboekt). Daarnaast vraagt de overgang naar de Omgevingswet extra capaciteit van vaste medewerkers. Als laatste is het aantal kleine aanvragen relatief groot, deze aanvragen kosten meer tijd en leveren minder op in relatie tot de grotere aanvragen.

2. Inrichten meldpunt & processen Wet goed verhuurderschap (€ 60.000 nadeel)

De gemeente is wettelijk verplicht om per 1 januari 2024 een meldpunt goed verhuurderschap te hebben. Vooruitlopend daarop wordt in 2023 het meldpunt ingericht met de benodigde informatie, wordt de registratie van de meldingen opgezet en de werkprocessen voor het meldpunt en de handhaving opgezet. Om die basis op orde te krijgen verwachten wij € 60.000 te besteden in 2023.

3. Leefbaar Beckum (€ 150.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

4. Co-Financiering spoorfietsen (Leader) (€ 25.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

5. Masterplan Lange Wemen (€ 65.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2022-2023.

6. Diverse kleine verschillen (€ 2.000 nadeel)

Toelichting afwijking budgetoverheveling 2022-2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023	Bedrag niet besteed 2023	Bestemming niet besteed
Leefbaar Beckum	175.000	0	25.000	150.000	Naar 2024
Co-financiering spoorfietsen (Leader)	25.000	0	0	25.000	Naar 2024
Masterplan Lange Wemen	100.000	20.000	15.000	65.000	Valt vrij
Totaal budgetoverheveling	300.000	20.000	40.000	240.000	
Reserve nog uit te voeren werken				150.000	toevoeging
Reserve nog uit te voeren werken				25.000	toevoeging
Reserve GREX Algemeen				65.000	lagere onttrekking

Beckum Leefbaarheidsinjectie

De kosten voor het omgevingsprogramma Beckum zijn verantwoord onder het budget Invoeringskosten Omgevingswet. In 2023 wordt het omgevingsprogramma Beckum vastgesteld. Vanaf dat moment worden de kosten niet meer ten laste van dit budget gebracht en zal het budget van de leefbaarheidsinjectie Beckum van € 175.000 nodig zijn om de kosten die niet direct betrekking hebben op de projecten in Beckum te kunnen dekken. Een gedeelte van deze kosten worden eind 2023 verwacht (€ 25.000). Het restant van dit budget zal overgeheveld worden naar 2024.

Co-financiering spoorfietsen (Leader)

Het budget komt voort uit een motie van de raad aangenomen op 6 november 2018. Om hier uitvoering aan te geven is een bestemmingplanwijziging in procedure gebracht. Dit nieuwe bestemmingsplan is door omwonenden aangevochten en door de Raad van State nietig verklaard. Een deel van het plan is hierdoor niet in 2023 uitvoerbaar.

Masterplan Lange Wemen

Voor het verder afronden van het Masterplan Lange Wemen is vorig jaar een bedrag van € 100.000 overgeheveld. Door stagnerende onderhandelingen tussen de betrokken partijen kunnen dit jaar niet alle werkzaamheden worden afgerond. Een bedrag van € 65.000 valt vrij en wordt niet onttrokken uit de reserve Grex algemeen (zie programma 9, reserves). De kosten die na 2023 nog worden gemaakt, worden bekostigd uit het budget binnenstad.

Budgetoverheveling van 2023 naar 2024

Nr	Onderwerp / over te hevelen budget	Bedrag over te hevelen € * 1.000	Voldoet aan de criteria
1	Beckum leefbaarheidsinjectie	150	Nee
2	Co-financiering spoorfietsen (Leader)	25	Nee
	Totaal budgetoverheveling	175	

Beckum leefbaarheidsinjectie

Het resterende budget van € 150.000 zal in 2024 worden ingezet voor diverse onderdelen die bijdragen aan de leefbaarheid in Beckum.

Co-financiering spoorfietsen (Leader)

Er wordt een nieuw projectplan gemaakt om alsnog een deel van het plan te kunnen uitvoeren. Het projectplan krijgt deels een alternatieve invulling. Het projectplan is nog niet gereed, vandaar dat er nog niet bepaalt kan worden of het nieuwe projectplan (grotendeels) in overeenstemming is met de aangenomen motie. De werkgroep wil dit nog afwachten en daarvoor het beschikbare budget overhevelen naar volgend jaar. Volgend jaar moet hier uitsluitel over komen aangezien dit het laatste jaar is van de huidige LEADER-periode.

4.9 Bestuur en ondersteuning

Beleidsmatige nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen ten opzichte van de begroting

Bestuurlijke samenwerkingen

Net voor het zomerreces heeft het college van B en W van Hengelo, na afstemming in het cluster midden (Hengelo, Borne, Haaksbergen en Hof van Twente), het stokje overgenomen van Hof van Twente als lid van de stichting Twente board. Hengelo neemt eerst tot 1 januari 2024 de positie van Hof van Twente in (vanwege het voortijdige vertrek van Hof van Twente uit de Twente Board). Na 1 januari 2024 gaat het reguliere termijn in, tot 1 januari 2026. Het Hengelose college wordt in deze rol vertegenwoordigd door wethouder Gerard Gerrits. De Twente Board is de Twentse samenwerking van de drie O's, overheid, ondernemers en onderwijs, op het gebied van sociaaleconomische structuurversterking. Verantwoording over de activiteiten van Twente Board vindt onder andere plaats via gedetailleerde voortgangsrapportages, die via (een brief van) het college aan uw raad worden aangeboden. Daarnaast vinden met enige regelmaat gesprekken plaats tussen Twente Board, het college en uw raad. Bijvoorbeeld via uw eigen Twenteraad, het Twentevent van Twente Board, of in een politieke markt. Tot slot zijn uiteraard ook de reguliere P en C producten verantwoordingsmomenten.

Renteontwikkeling

In de Zomernota 2023-2027 is er een update gegeven van de renteontwikkeling. Inmiddels heeft de Europese Centrale Bank (ECB) voor de tiende keer de rente verhoogd met 0,25% naar 4%, dit aantal verhogingen is nog niet eerder voorgekomen. De ECB doet dit met als doel om de inflatie terug te dringen tot rond de 2%.

Tweede Kamerverkiezingen

Afgelopen zomer is het kabinet gevallen, daarom zijn er 22 november 2023 nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	S(truc-tureel)
1	Loonkosten GBTwente en behandeling WOZ-bezwaren 23	53	N	I
2	Overschrijding kosten verkiezingen provinciale staten en waterschappen	120	N	I
3	Kosten Tweede Kamerverkiezingen	200	N	I
4	Afwijkingen beheer vastgoed	413	V	I
5	Ontwikkeling gasprijs Stadhuis	100	V	I
6	Onderhoud Stadhuis	100	V	I
7	Kosten organisatie 2-daagse G40	50	N	I
8	Lagere inkomsten parkeren	85	N	I
9	Budgettaire gevolgen ontbinding Regio Twente	96	N	S
10	Bijstelling personeelsbudget als gevolg van onderbezetting	200	V	I
11	Hogere rijksbijdrage Gemeentefonds naar aanleiding van de septembercirculaire	2.240	V	I
12	Verwachte Rijksbijdrage Gemeentefonds energietoelagen decembercirculaire	4.581	V	I
13	Nog niet uitgevoerde digitalisering fysieke archieven	800	V	I
14	Budgetoverheveling invoering Wet Woo	180	V	I
15	Vrijval van stelposten	686	V	I
16	Inzet bedrijfsvoering voor Transformatieplan	149	N	I
17	Budgetoverheveling bewonersparticipatie	20	V	I
18	Rentebate positieve schatkistsaldo door hoge rentevoet	1.670	V	I
19	Inhuur onderwijshuisvesting	56	V	I
20	Stelpost digitaal werken ICT Infra	112	V	I
21	Diverse kleine verschillen	22	N	I
	Effect programma voor reservemutaties	10.383		
13	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Budgetoverheveling nog niet uitgevoerde digitalisering archieven terug in reserve	800	N	I
14	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Budgetoverheveling invoering Wet Woo	180	N	I
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Goed verhuurderschap	84	N	I
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Systeemleren	46	N	I
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Versterking ondersteuning wijkteams	35	N	I
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Voorbereidingskosten strategische agenda	206	N	I
17	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten-Bewonersparticipatie	20	N	I
	Effect programma na verevening met reserves	9.012		

Toelichting financiële afwijkingen

1. Loonkosten GBTwente en behandeling WOZ-bezwaren 2023 (€ 53.000 nadeel)

Gemeentebreed neemt de last toe met € 79.000. Hiervan komt € 13.000 ten laste van andere programma's, waar ze onder kleine verschillen niet nader zijn toegelicht. En € 12.000 valt in de afvalbegroting, waardoor dit per saldo (via de voorziening) ten laste van de inwoners komt.

In de begroting 2023 hebben gemeenschappelijke regelingen ons advies voor loonindexering opgenomen. Dat advies komt heel vroeg tot stand en blijkt achteraf altijd bijgesteld te moeten worden. In 2023 is de afwijking groot doordat de cao voor 2023 een loonstijging van bijna 10% betekende. In de Zomernota 2023-2027 is voor 2024 en verder hiervoor al een loonstijging verwerkt (23-FP-9.2 en 23-FP-9.21). GBTwente heeft nu het effect in de 1e Bestuursrapportage 2023 verwerkt. Deze rapportage is op 12 september in de gemeenteraad geaccordeerd (zaaknummer 3617726).

Een tweede reden van de lastenstijgingen zijn de behandelkosten van het aantal sterk gestegen WOZ-bezwaren. De oorzaken hiervan zijn vaker aan uw raad gemeld: de combinatie van een forse WOZ-waardestijging woningen en de agressieve marktbenadering van de no-cure-no-pay-bedrijven, die onze inwoners hebben overtuigd via hen bezwaar in te dienen. De meerkosten hiervan bestaan uit proceskosten en behandelingskosten door GBTwente. De proceskosten zijn in de Zomernota 2023-2027 al opgenomen. De behandelingskosten door GBTwente zijn eveneens in de 1e Bestuursrapportage van GBTwente verwerkt en leiden alsnog tot een toegenomen aanspraak op de bijdrage van de gemeenten. Overigens heeft GBTwente niet alle meerkosten aan gemeenten toegerekend. De helft van de kosten wordt ten laste van het eigen vermogen gebracht.

2. Overschrijding kosten verkiezingen provinciale staten en waterschappen (€ 120.000 nadeel)

Op 15 maart 2023 hebben de verkiezingen voor de provinciale staten en waterschappen plaatsgevonden. Vanaf het begin van 2023 is de Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen van kracht geworden. Deze wet heeft

als gevolg dat er op de verkiezingsdag en de dag er na meer capaciteit nodig is voor de telling en vaststelling van de verkiezingsuitslag.

3. Kosten Tweede Kamerverkiezingen (€ 200.000 nadeel)

Voor de vroegtijdige verkiezingen voor de Tweede Kamer worden er vanuit het Rijk geen extra middelen toegekend. Deze kosten moeten worden opgevangen uit bestaande middelen. De ervaring heeft geleerd dat deze verre van toereikend zijn. De inschatting is mede gebaseerd op de vorige Tweede Kamerverkiezingen en de recente verkiezingen van provinciale staten en waterschappen.

4. Afwijkingen beheer vastgoed (€ 413.000 voordeel, compensatie/nadeel van € 353.000 in programma 4)

De huurindexatie is hoger dan geraamd. Dit levert een voordeel op van € 30.000. Daarnaast is de verwachting dat de kosten voor gas lager zullen zijn dan het huidig budget als gevolg van fluctuerende gasprijzen (€ 30.000). Daarnaast wordt de doorbelasting van het pand Apolloplein 1 met onderwijshuisvesting ten opzichte van de Zomernota op een onderdeel gecorrigeerd. Dit betekent een voordeel van € 353.000 voor dit programma. Echter leidt deze correctie tot een nadeel in programma 4.

5. Ontwikkeling gasprijs Stadhuis (€ 100.000 voordeel)

De verwachting is dat bij de huidige gasprijzen het bestaande budget niet volledig benut wordt.

6. Onderhoud Stadhuis (€ 100.000 voordeel)

Gezien onze jonge huisvesting en inrichting vergt het onderhoud op dit moment minder dan het gemiddelde waarmee in de Begroting rekening wordt gehouden.

7. Kosten organisatie 2-daagse G40 (€ 50.000 nadeel)

Op donderdag 28 en vrijdag 29 september is in Hengelo de 2-daagse van de G40, de 40 grootste gemeenten, georganiseerd. Om deze organisatie mogelijk te maken is dit budget nodig.

8. Lagere inkomsten parkeren (€ 85.000 nadeel)

Het aantal bezoekers in de binnenstad trekt weer aan. De inkomsten uit straatparkeren en parkeergarage De Beurs liggen hoger dan vorig jaar. Toch blijven de werkelijke inkomsten achter op de begroting (€ 85.000 minder dan begroot). Dit wordt veroorzaakt door lagere inkomsten uit straatparkeren en uit minder opgelegde naheffingsaanslagen. De inkomsten uit straatparkeren zijn lager dan begroot, maar hoger dan in 2022. Sinds 2019 is de begroting voor het straatparkeren jaarlijks geïndexeerd, maar is het aantal straatparkeerplaatsen afgenomen en zijn de parkeertarieven gelijk gebleven. In de afgelopen jaren is ervoor gekozen om de begroting nog niet naar beneden bij te stellen, omdat onduidelijk was wat de effecten van corona en ontwikkelingen in de binnenstad zouden zijn op parkeren.

9. Budgettaire gevolgen ontbinding Regio Twente (€ 96.000 nadeel)

De gemeentelijke bijdrage aan Twente Board wordt met € 96.000 verhoogd. Het financiële effect van de ontbinding van Regio Twente was namelijk nog niet bijgesteld in onze begroting. De budgettaire gevolgen hiervan worden nader toegelicht in programma 3.

10. Bijstelling personeelsbudget I & IT als gevolg van onderbezetting (€ 200.000 voordeel)

Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt is er nog steeds sprake van een onderbezetting met name bij de afdeling I & IT als gevolg daarvan wordt het volledige personeelsbudget dit jaar niet benut.

11. Hogere rijksbijdrage Gemeentefonds naar aanleiding van de septembercirculaire (€ 2.240.000 voordeel)

Deze verhoging van de gemeentefondsuitkering in 2023 komt door meerdere financiële effecten.

In de Beleidsbegroting 2024-2027 hebben we, op basis van de meicirculaire 2023, een structurele stelpost BTW-compensatiefonds opgenomen van circa € 1,56 miljoen jaarlijks (zie hoofdstuk 3, paragraaf 3 van de Beleidsbegroting). Nu is in de septembercirculaire 2023 een inschatting voor 2023 gemaakt van de declaraties door gemeenten bij het BTW-compensatiefonds. Er wordt een onderschijding ten opzichte van plafond verwacht, hetgeen voor Hengelo een verwacht voorschot (hogere gemeentefondsuitkering) betekent van € 1,77 miljoen.

Daarnaast is er sprake van hoeveelheidsverschillen bij verschillende verdeelmaatstaven, de afrekening 2022 van de suppletie-uitkering integratie sociaal domein, extra middelen voor de LHBTI beleid Regenboogsteden en een hoger wettelijk minimumloon voor WSW-medewerkers. Voor deze laatste 2 onderdelen treft u een toelichting aan in begrotingsprogramma 6, waar de lagere baten respectievelijk hogere lasten worden geraamd. Over de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds volgt een afzonderlijke raadsbrief (zaaknummer: 3649476). Daar

treft u een uitgebreide toelichting aan voor de ontwikkelingen van de gemeentefondsuitkeringen voor de periode 2023-2027 en wat dit in financiële zin betekent voor de gemeente Hengelo.

12. Verwachte rijksbijdrage gemeentefonds energietoeslag decemercirculaire (€ 4.581.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 5 en reserves)

We verwachten in de decemercirculaire 2023 van het gemeentefonds de restantmiddelen voor de energietoeslag 2023 te ontvangen. Vooralsnog ramen we bijna 4,6 miljoen euro op de stelpost gemeentefonds(uitkering). Voor een uitgebreide toelichting over de energietoeslag zie programma 6.

13. Nog niet uitgevoerde digitalisering fysieke archieven (€ 800.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met de reserves)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

14. Budgetoverheveling invoering Wet Woo (€ 180.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

15. Vrijval van stelposten (€ 686.000 voordeel)

In stelposten worden budgetten geraamd, waarvoor we (rijks)geld voor specifieke taken hebben ontvangen, maar waarvoor nog beleid of activiteiten moeten worden vastgesteld. De stelpost is dan de voorlopige last, die tegenover de bate staat, waarmee voorkomen wordt dat de bate als voordeel wordt gezien. We willen de middelen immers uitgeven voor de beoogde doelen. Een stelpost wordt weer teruggedraaid als we een specifiek budget hebben gevormd (het budget verschuift dan naar een programma) of als de middelen voor de beoogde doelen niet worden ingezet (vrijval).

In totaliteit worden de stelposten in programma 9 verlaagd met circa € 686.000. Voor een specificatie verwijzen wij naar de tabel hieronder.

16. Inzet bedrijfsvoering voor Transformatieplan (€ 149.000 nadeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 6)

Zie de toelichting in programma 6.

17. Bewonersparticipatie (€ 20.000 voordeel)

Zie toelichting budgetoverheveling 2023-2024.

18. Rentebaar positieve schatkistsaldo (€ 1.670.000 voordeel)

In de Zomernota 2023-2027, onderdeel 1^e Berap, is op basis van het eerste kwartaal een inschatting gemaakt van de totale rentebaar voor 2023 van € 1,1 miljoen. De afgelopen maanden is de rente flink gestegen en is er inmiddels voor de eerste 3 kwartalen € 1,9 miljoen aan rente ontvangen. Op basis hiervan verwachten op jaarbasis een rentenbaat voor 2023 van € 2,77 miljoen; een voordelig effect van € 1,67 miljoen.

19. Inhuur onderwijshuisvesting (€ 56.000 voordeel, budgettair neutraal in combinatie met programma 4)

Zie toelichting in programma 4.

20. Stelpost digitaal werken ICT Infra (€ 112.000 voordeel)

Zie toelichting bij de stelposten.

21. Diverse kleine verschillen (€ 22.000 nadeel)

Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten - vrijval middelen

GIDS gelden/Kansrijke start (€ 38.000 voordeel)

In de decemercirculaire 2022 hebben wij middelen ontvangen voor Gezond in de Stad/Kansrijke Start. Deze middelen kunnen vrijvallen omdat deze voor 2023 zijn opgenomen in de nieuwe specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Bijzondere bijstand studenten energie (€ 172.000 voordeel)

De ontvangen middelen voor bijzondere bijstand studenten m.b.t. energietoeslag zijn niet aanvullend nodig in 2023. De regeling is uitgevoerd binnen huidige budget.

Verbouwing VPO (€ 66.000 voordeel)

De verbouwing van school VPO (voorheen SVPO) is afgerond. Hiervoor hebben wij een bedrag van € 298.000 gereserveerd. De werkelijke kosten zijn € 232.000, waardoor het resterende bedrag van € 66.000 kan vrijvallen.

Jeugdhulp (€ 45.000 voordeel)

In de Zomernota 2023-2027 hebben wij aangegeven de resterende middelen van de regeling continuïteit cruciale jeugdzorg onder andere in te willen zetten om eenmalige extra kosten op te kunnen vangen om de caseload bij gecertificeerde instellingen te kunnen verlagen. De caseload verlaging is nu verdisconteerd in de tariefaanpassingen. Het restant van deze incidentele middelen in de reserve kunnen daarom vrijvallen.

Tabel effect op stelposten vanuit de programma's

Nr	Omschrijving afwijking	Bedrag in € x 1.000	V/N	Mutatie in Progr. nr.
1	Inrichting Wet goed verhuurderschap	60	V	8
2	Inrichting Wet goed verhuurderschap (budgetoverheveling naar reserve)	84	V	9
3	Robuuste rechtsbescherming	118	V	5
4	Digitaal werken 2023	112	N	9
5	Vorbereidingskosten strategische agenda (budgetoverheveling naar reserve)	206	V	9
6	Systeemleren	46	V	9
7	Versterking ondersteuning wijkteams	35	V	9
8	Salarislasten Wmo	205	V	6
9	Aframing restantmiddelen stelposten - vrijval	44	V	9
Effect programma 9 mutaties stelposten		686		

Stelposten

1. Inrichting Wet goed verhuurderschap

Zie toelichting in programma 8.

2. Inrichting Wet goed verhuurderschap (budgetoverheveling)

Zie toelichting budgetoverheveling hieronder.

3. Robuuste rechtsbescherming

Zie toelichting in programma 6.

4. Stelpost Digitaal werken

De besparing als gevolg van de digitalisering zijn in eerste instantie te positief en te prematuur ingeschat. Voor 2023 wordt een deel van de niet bestede middelen hiermee verrekend. Voor dit programma is dit een budgettair neutrale actie.

5. Vorbereidingskosten strategische agenda

Zie toelichting in hoofdstuk 1, paragraaf 2 en de toelichting budgetoverheveling hieronder.

6. Systeemleren

De stelpost systeemleren maakt onderdeel uit van de POK-middelen (POK=Parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslagen). Wij werken aan een integraal voorstel rondom inzet van de POK-middelen. Het bedrag wordt voor 2023 gestort in de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten.

7. Versterking ondersteuning wijkteams

De stelpost versterking ondersteuning wijkteams maakt onderdeel uit van de POK-middelen. Wij werken aan een integraal voorstel rondom inzet van de POK-middelen. Het bedrag wordt voor 2023 gestort in de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten.

8. Salarislasten Wmo

Zie toelichting programma 6.

9. Aframing restantmiddelen stelposten - vrijval

Restantmiddelen van enkele stelposten kunnen vrijvallen.

Toelichting afwijking budgetoverheveling 2022-2023

Onderwerp	Bedrag over uit 2022	Bedrag besteed	Bedrag nog te besteden 2023
Invoering Wet open overheid	86.500	86.500	0
Totaal budgetoverheveling	86.500	86.500	0

Invoering wet open overheid

De middelen zijn in overeenstemming met de bestedingsdoelen ingezet.

Budgetoverheveling van 2023 naar 2024

Nr	Onderwerp / over te hevelen budget	Bedrag over te hevelen € * 1.000	Voldoet aan de criteria
1	Wet open overheid	180	Ja
2	Digitalisering fysieke archieven	800	Ja
3	Invoering Wet goed verhuurderschap	84	Ja
4	Vorbereidingsbudget strategische agenda	206	Ja
5	Bewonersparticipatie werken met het nieuwe denkkader	20	Nee
	Totaal budgetoverheveling	1.290	

1. Wet Open Overheid

Als gevolg van de vertraging bij de invoering van de Wet open overheid (Woo) zijn de budgetten voor 2023 tot nu toe voor een deel gebruikt. De programma-roadmap heeft op dit moment nog een looptijd tot en met 2024. Door landelijke vertraging wordt deze naar alle waarschijnlijk verlengd. Er zijn doorlopende (projectmatige) activiteiten op onder andere bewustwording, zorgen dat we 'Woo-waardig' schrijven en borgen dat we efficiënt en effectief zijn: bij elke vraag snel alle relevante en juiste informatie kunnen zoeken, inspecteren, selecteren, waar nodig anonimiseren en publiceren. Het jaar 2024 gaat onder andere in het teken staan van de implementatie van anonimiseringssoftware, het selecteren en implementeren van een platform waarop actief en passief te openbaren informatie wordt gepubliceerd, gemakkelijker (zaakgericht) archiveren, metadateren en het onderzoeken van hulpmiddelen rondom informatiebeheer. Het overschot wordt gedoteerd in de reserve "nog uit te voeren werken/activiteiten".

2. Digitalisering fysieke archieven

Vanwege personeelstekort hebben we een aantal taken om onze archieven digitaal te maken uitgesteld. In 2024 beginnen we met het zoeken naar bedrijven om de definitieve digitalisering te doen. Daarnaast heeft de voorbereidende analyse (Marktoriëntatie) meer tijd gekost dan oorspronkelijk was voorzien. Het overschot wordt gedoteerd in de reserve "nog uit te voeren werken/activiteiten".

3. Invoering Wet goed verhuurderschap

In 2024 wordt het meldpunt Wet goed verhuurderschap en de handhaving verder uitgebouwd. De uitbreiding hiervan is afhankelijk van het aantal en de aard van de ontvangen meldingen. Op basis daarvan wordt de samenwerking met de betrokken partners uitgebouwd, de communicatie naar verhuurders en huurders nader vormgegeven en wordt een uitvoeringsprogramma voor handhavings opgesteld. Daarbij zoeken we aansluiting bij de bestaande gemeentelijke taken (onder andere veiligheid en discriminatie) en worden de nieuwe taken die de gemeente met deze wet heeft gekregen belegd (handhaving op huurcontracten). Om deze onderdelen te bekostigen wordt voorgesteld om € 83.537 over te hevelen naar 2024.

4. Vorbereidingsbudget Strategische agenda

Om het proces rond de Talentopgave voor te bereiden en samen met raad inhoud te geven zijn tijd en middelen nodig. We zetten de resterende € 206.000 van het voorbereidingsbudget voor de strategische agenda voor dit doel in.

5. Bewonersparticipatie werken met het nieuwe denkkader

Mensen willen vaker, en op verschillende manieren, invloed uitoefenen op hun omgeving of situatie. Dat vraagt doorlopend contact en interactie. We willen inwoners de mogelijkheid geven om mee te denken of doen en invloed uit te oefenen op het gemeentelijke beleid en de uitvoering daarvan. Hierdoor verkleint de kloof tussen inwoner en

gemeente en bouwen we aan vertrouwen.

Eind 2023 zijn we daarom gestart met het trainen van medewerkers van de gemeente Hengelo om bewuster afweging te maken in het betrekken van inwoners of andere belanghebbenden (aan de hand van het denkkader participatie). In verband met de overloop naar 2024 wordt voorgesteld om het restantbedrag, ondanks dat deze niet aan het criterium van € 25.000 voldoet toch over te hevelen gezien het maatschappelijke belang.

4.10 Mutaties in reserves

Stortingen in of onttrekkingen aan reserves staan meestal in directe relatie met mutaties in de overige programma's. De hierna volgende mutaties volgen uit deze Beleidsrapportage. De toelichting van deze mutaties zijn in de betreffende programma's gegeven. Alle reservemutaties zijn incidenteel van aard.

Financiële afwijkingen van de begroting

Nr	Naam reserve	Aard mutatie	Reden mutatie	effect exploitatie	Voor- of nadeel	Pro gr.
1	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Verbouwing VPO	66	V	4
2	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Bijzondere bijstand studenten energie 2022	172	V	9
3	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	GIDS/Kansrijke start	38	V	9
4	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Vrijval restant jeugdhulp	45	V	9
5	Algemene reserve	Storting	Resultaat 2e Beleidsrapportage 2023	4.560	N	9
Totaal vrijval uit reserves (niet gerelateerd aan mutaties in de programma's)				-4.239		
5	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Verbouwing VPO	232	V	4
6	Reserve Hengeloos Energiefonds Maatsch. Org.	Onttrekking	Uitvoering HEMO-regeling	120	V	5
7	Reserve onderhoudswerkzaamheden Schouwburg	Storting	Toevoeging voorziening aan reserve	156	N	5
8	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling erfgoed Hart van Zuid	120	N	5
9	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Energietoeslag 2023	3.030	V	6
10	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Energietoeslag 2023 uitvoering in 2024	225	N	6
11	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Lagere onttrekking continuïteit cruciale jeugdhulp & dakloosheid	45	N	6
12	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Lagere onttrekking dakloosheid	50	N	6
13	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Onttrekking	Project subsidies	40	V	6
14	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Regievoering lokale verwerving	123	N	6
15	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling 2022-2023 Leefbaar Beckum	150	N	8
16	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling 2022-2023 Spoorfietsen	25	N	8
17	Reserve GREX algemeen	Onttrekking	Lagere onttrekking masterplan Lange Wemen	65	N	8
18	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling nog niet uitgevoerde digitalisering archieven terug in reserve (BN)	800	N	9
19	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling invoering Wet Woo	180	N	9
20	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Budgetoverheveling wet goed verhuurderschap	84	N	9
21	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Systeemleren	46	N	9
22	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Versterking ondersteuning wijkteams	35	N	9
23	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Vorbereidingsbudget strategische agenda	206	N	9
24	Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten	Storting	Bewonersparticipatie	20	N	9
25	Reserve vluchtelingen	Storting	Storting extra beddenvergoeding CAO voor asielzoekers	1.900	N	9
Totaal effect reserves ter compensatie van effecten in programma's				-808		
Totaal effect reserves				-5.047		

Toelichting tabel

Voor specifieke toelichting wordt verwezen naar het desbetreffende programma.



5

Overige programma overschrijdende onderwerpen

5.1	Overzicht financiële afwijkingen/ begrotingswijziging	46
5.2	Stand van zaken transformatieplan sociaal domein	47
5.3	Regels voor budgetoverheveling	52

5.1 Overzicht financiële afwijkingen/ begrotingswijziging

In de volgende tabel vindt u de mutaties in de begroting 2023. Het resultaat van € 4.560.141 is hier niet zichtbaar omdat de storting van het resultaat in de Algemene reserve het resultaat weer op nul brengt.

LASTEN			
Programma	Begroot tot 2e Beleids rapportage	Begroot 2e Beleids rapportage	Begroot t/m 2e Beleids rapportage
1-Veiligheid	10.292	-25	10.267
2-Verkeer, vervoer en waterstaat	11.175	-38	11.137
3-Economie	7.722	-211	7.511
4-Onderwijs	12.523	-654	11.869
5-Sport, cultuur en recreatie	31.453	242	31.695
6-Sociaal Domein	173.560	9.275	182.835
7-Volksgezondheid en milieu	29.204	374	29.578
8-Volkshuisvesting, ruimt. ord. en sted. vernieuwing	28.103	122	28.225
9-Bestuur en ondersteuning	61.299	-1.745	59.554
Totaal voor resultaatbestemming	365.331	7.340	372.671
Reservemutaties	39.017	8.630	47.647
Totaal na resultaatbestemming	404.348	15.970	420.318
BATEN			
Programma	Begroot tot 2e Beleids rapportage	Begroot 2e Beleids rapportage	Begroot t/m 2e Beleids rapportage
1-Veiligheid	88	0	88
2-Verkeer, vervoer en waterstaat	1.056	-35	1.021
3-Economie	6.446	115	6.561
4-Onderwijs	4.567	-946	3.621
5-Sport, cultuur en recreatie	8.515	795	9.310
6-Sociaal Domein	65.122	3.632	68.754
7-Volksgezondheid en milieu	26.367	187	26.554
8-Volkshuisvesting, ruimt. ord. en sted. vernieuwing	25.115	0	25.115
9-Bestuur en ondersteuning	236.633	8.638	245.271
Totaal voor resultaatbestemming	373.909	12.386	386.295
Reservemutaties	30.439	3.584	34.023
Totaal na resultaatbestemming	404.348	15.970	420.318
SALDO			
Programma	Begroot tot 2e Beleids rapportage	Begroot 2e Beleids rapportage	Begroot t/m 2e Beleids rapportage
1-Veiligheid	-10.204	25	-10.179
2-Verkeer, vervoer en waterstaat	-10.119	3	-10.116
3-Economie	-1.276	326	-950
4-Onderwijs	-7.956	-292	-8.248
5-Sport, cultuur en recreatie	-22.938	553	-22.385
6-Sociaal Domein	-108.438	-5.643	-114.081
7-Volksgezondheid en milieu	-2.837	-187	-3.024
8-Volkshuisvesting, ruimt. ord. en sted. vernieuwing	-2.988	-122	-3.110
9-Bestuur en ondersteuning	175.334	10.383	185.717
Totaal voor resultaatbestemming	8.578	5.046	13.624
Reservemutaties	-8.578	-5.046	-13.624
Totaal na resultaatbestemming	0	0	0

5.2 Stand van zaken transformatieplan sociaal domein

Wij hebben met de gemeenteraad afgesproken in elk P en C product een korte stand van zaken te geven van het Transformatieplan. In deze stand van zaken gaan we in op het uitvoeringsplan, de wijze van sturing en monitoring, de ontwikkelingen in het gebruik en de uitgaven en op het resultaat van een aantal projecten.

Stand van zaken uitvoeringsplan

In de maanden mei tot en met augustus 2023 is de gemeente Hengelo overgegaan van het opstarten van de 25 activiteiten uit de uitvoeringsagenda naar het daadwerkelijk uitvoeren ervan. De ene activiteit volgens planning, de andere later, doordat we opdracht eerst moesten concretiseren of doordat we de projectorganisatie lastig ingevuld kregen (tijd, capaciteit, arbeidsmarkt). De activiteiten zijn erop gericht dat meer inwoners zich redden in de sociale basis. Waar dat niet lukt voorzien wij in (lichte) ondersteuning en traploos op- en afschalen van en naar de sociale basis en waar nodig naar geïndiceerd maatwerk. Enkele projecten zijn erop gericht dat inwoners minder geïndiceerd maatwerk nodig hebben.

Om de (lichte) ondersteuning in de wijken te bieden, heeft de nadruk de afgelopen maanden gelegen op het lokaal verwerven van basisondersteuning per 1 januari 2025. Dan lopen bestaande overeenkomsten af. Voor de verwerving zijn wij in gesprek met onze aanbieders van zorg- en welzijnsdiensten. Na de (verlengde) consultatieperiode, waarin wij draagvlak van aanbieders hebben ervaren en waardevolle informatie bij ze hebben opgehaald, hebben wij de zomerperiode gebruikt voor het opstellen van de selectieleidraad. Dit vormt de basis voor de nieuwe afspraken die wij maken met een beperkt aantal (zorg)aanbieders voor de realisatie en doorontwikkeling van de basisondersteuning. De selectieleidraad biedt aanbieders niet alleen duidelijkheid over de uitgangspunten, doelstellingen, scope en bekostiging van de opdracht, maar ook over de toegang/ ingang, monitoring/ sturing, (aanbestedings)voorwaarden en de procedure.

Na de eerste selectiefase volgt de dialoofase, waarin gesprekken met geselecteerde (zorg)aanbieders plaatsvinden over de invulling van de definitieve opdracht, randvoorwaarden en afspraken. In juni 2024 wordt bekend met welke partijen de gemeente Hengelo de basisondersteuning uiteindelijk verder vormgeeft. Dan is er nog voldoende tijd om de inwoners goed voor te bereiden op de nieuwe zorg en ondersteuning in Hengelo.

Sturen op voortgang en monitoring

De transformatie sociaal domein gaat in de basis over de beweging die wij in gang zetten. Normaliseren, preventie, wijkgericht werken en zakelijk partnerschap moeten leiden tot minder maatwerk en meer sociale basis. Die beweging in de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet volgen wij door te kijken naar de kernindicatoren: financiële uitgaven, gebruik van voorzieningen en inwonerervaringen. Wij bouwen onze data- en informatiehuishouding om, zodat wij deze kernindicatoren in de piramide (maatwerk, basisondersteuning, sociale basis) per wet en per wijk in beeld brengen. De basis daarvan leggen wij nu, maar de definitieve informatiehuishouding is iets wat wij samen met partners van de sociale basis en basisondersteuning (vanaf de dialoofase) vormgeven. Vanuit de huidige beschikbare informatievoorziening rapporteren wij over de effecten van de transformatie.

Ontwikkeling 'gebruik'

Wij zien over het algemeen een stabilisatie van het aantal inwoners dat gebruik maakt van maatwerk. Zowel bij Jeugd als bij Wmo zien wij van 2021 naar 2022 een marginale stijging en lijken de aantallen cliënten tot en met juni 2023 te stabiliseren. Het doel is om het 'gebruik' van maatwerk te verminderen. Deze ontwikkeling zien wij binnen de Wmo (zie hieronder). De transformatie is nog niet zo lang geleden begonnen en het kan even duren voordat wij verdere effecten zien. Bovendien hebben wij de basisondersteuning nog niet vormgegeven en lopen de overeenkomsten voor maatwerkondersteuning nog door tot 2025.

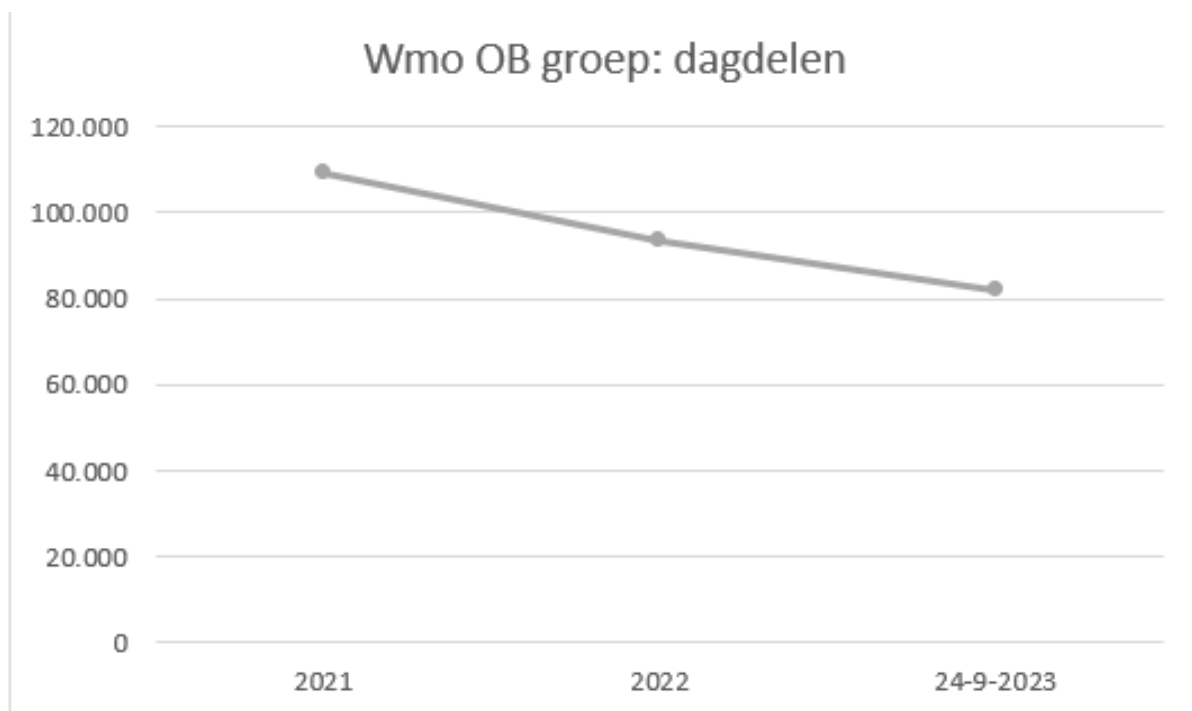
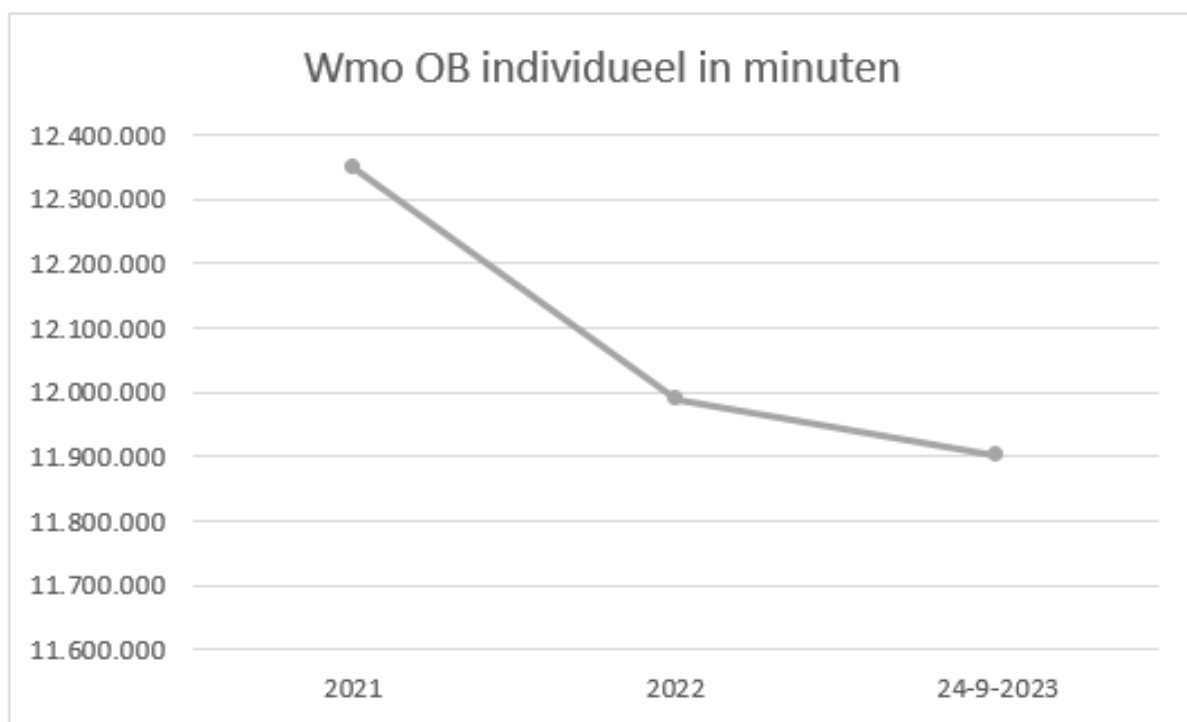
Wij hebben nog geen cijfers over het gebruik van voorzieningen in de sociale basis. Omdat het gebruik in de sociale basis een indicator is voor de beweging die wij willen zien, stellen wij hiervoor samen met (gesubsidieerde) aanbieders in de sociale basis een definitie op. Zodat wij het gebruik in de loop van 2024 in beeld brengen.

Inzoomen: daling gebruik Wmo

Wij zien een daling in het gebruik van Wmo-voorzieningen Ondersteunende Begeleiding (OB) individueel (in minuten)

en groep (in dagdelen). De grootste daling is zichtbaar tussen 2021 en 2022. De cijfers van 2023 gaan tot en met 24 september (dus niet heel 2023), waarin de dalende trend voortzet en iets stabiliseert.

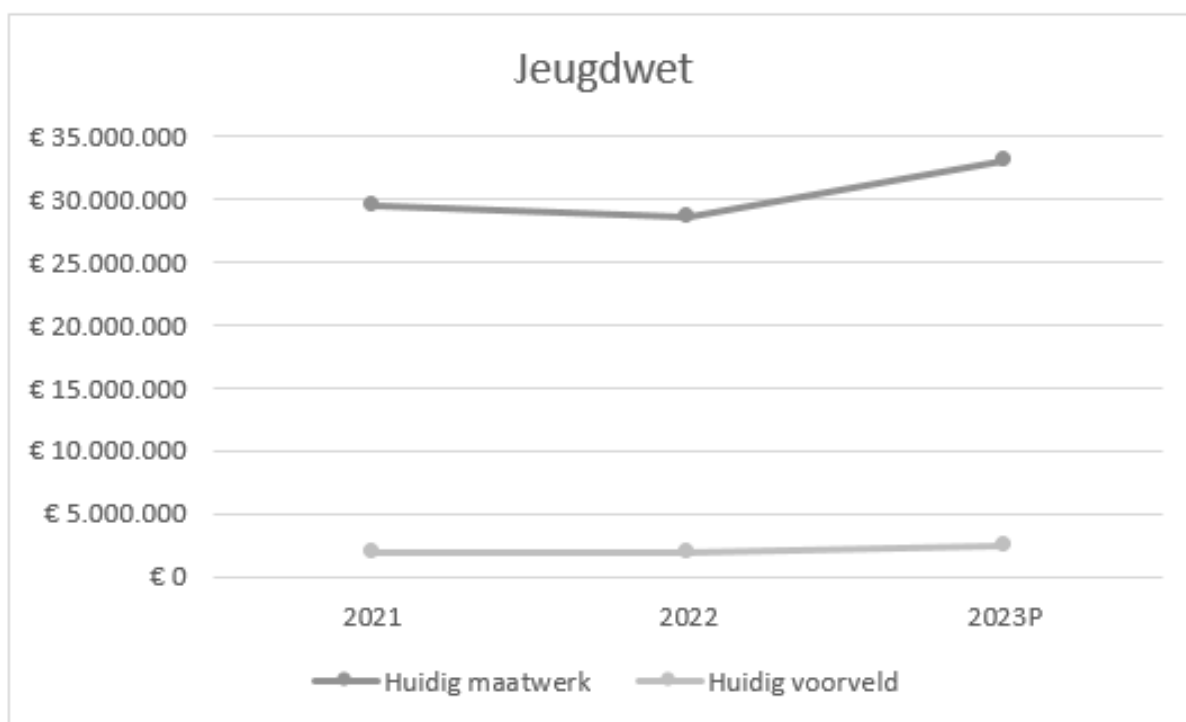
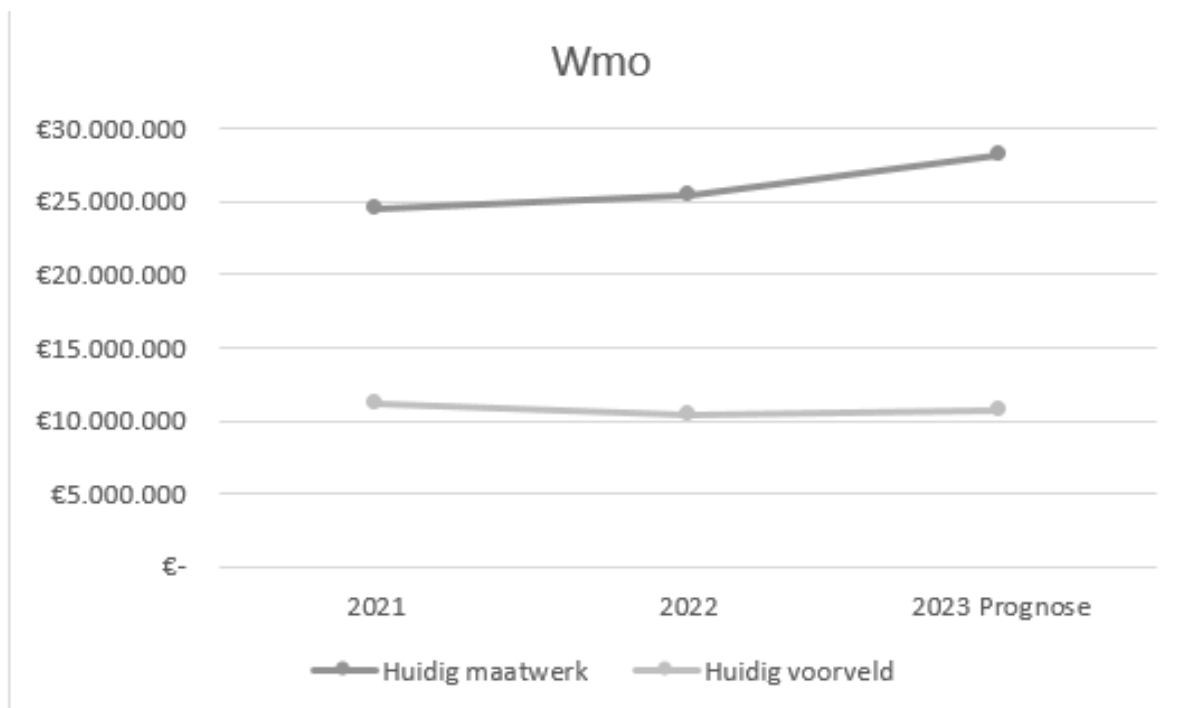
Deze daling is onder andere te verklaren door eerder ingezet beleid zoals 'max kader'. Dat is een voorbeeld van normaliseren, waarbij een Wmo voorziening standaard niet meer dan vier uur of vier dagdelen wordt toegekend, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn om daarvan (naar boven) af te wijken. Tegelijk worden inwoners door het zorgloket actief doorverwezen naar de sociale basis: de Wijkcentra en Wijkhuizen, waar zij voorliggende ondersteuning bij hun hulpvraag vinden.



Ontwikkeling van de uitgaven

Hierboven zien wij een daling in het gebruik van de Wmo-voorzieningen en in paragraaf 4.6 presenteren wij een positief financieel resultaat op de Wmo. Toch zien wij de uitgaven Wmo en Jeugd stijgen. In onderstaande grafieken

zijn de werkelijke uitgaven Wmo en Jeugd over de jaren 2021 en 2022 opgenomen. Daarnaast zijn prognosecijfers opgenomen voor 2023, op basis van deze 2^e Beleidsrapportage. De stijging van de uitgaven is te verklaren doordat hierin bijvoorbeeld ook zijn meegenomen de bijzondere situatie jeugd en het onderzoek reële tarieven Wmo en Jeugd (zie 4.6).



Inzoomen op projecten uit het transformatieplan

Kijken wij naar projecten die in het kader van het transformatieplan zijn ingezet, dan zien wij 'in het klein' - dus op projectniveau - voorbeelden van effecten van normaliseren en preventief handelen:

- De training *Powerfull Ageing* is een voorbeeld van normaliseren en preventie. De aanmeldingen voor de training is in 2023 volop van start gegaan. Het gaat om inwoners die Huishoudelijke Ondersteuning (HO)

aanvragen, waarbij het aanleren en versterken van fysieke vaardigheden mogelijk is en HO (deels) niet meer nodig is. Vanaf mei 2023 zijn er 64 inwoners voor de training aangemeld. Daarvan zijn er 47 getest, waarvan 33 inwoners een positief advies hebben gekregen om te starten met de training. Daarmee doen zij (nog) geen aanspraak op HO. Van de 33 inwoner gaan er 19 de training daadwerkelijk volgen, 14 inwoners wilden dit niet. Met deze inwoners kijken wij hoe zij hun hulpvraag op een andere manier invullen. Ook dat is normaliseren.

- Preventieteam (cijfers over 2022 van SZO en POH)
- Schoolzorgondersteuners (SZO): zijn sinds 2019 in het kader van preventie van zwaardere zorg actief op meerdere scholen in Hengelo, als laagdrempelig gesprekspartner en ondersteuner voor leerlingen en ouders. In 2022 zijn er op 22 scholen 479 casus behandeld en 102 problemen opgelost door de schoolondersteuner (en de leerling/ouders) zelf. Dit 'zelf' oplossen is een voorbeeld van basisondersteuning. In 2022 zijn er 88 kinderen/ gezinnen doorverwezen, waarvan 60% naar de sociale basis (het voorveld).
- Praktijkondersteuners Huisarts Jeugd (POH) waren in 2022, in het kader van normaliseren en preventie, actief bij tien huisartsenpraktijken. Samen behandelden zij 633 casus, waarvan zij bijna 2/3 van de problemen en vragen zelf met de jeugdige/ouders konden oplossen (de basisondersteuning). Zo'n 1/3 van de jeugdigen/ouders werd doorverwezen, met name naar de specialistische en generalistische GGz. 16% werd doorverwezen naar de sociale basis (het voorveld). Was de POH niet actief geweest, dan zouden huisartsen in veel gevallen direct hebben doorverwezen naar het geïndiceerde jeugdhulpaanbod (maatwerk).
- Project 'Aanmodderen is stoppen': het project is gestart in Q3 2023 en is een voorbeeld van normaliseren. In het voorbereidende analysewerk voorafgaand aan het project heeft een opschoning van casus plaatsgevonden. Daarbij hebben we enkele beschikkingen direct gestopt, vanwege geen gebruik en/of leeftijd of ontvangen Wlz. Er zijn drie inwoners met jeugdindicaties gesproken, nog drie in behandeling en meerdere op de planning. Van de drie afgeronde gesprekken zijn twee inwoners met de jeugdhulp gestopt.
- Wonen & verblijf Jeugd: Aan de Sportlaan Driene hebben wij sinds juli 2023 20 units beschikbaar voor kwetsbare jongvolwassenen met een Toekomstplan, naast de 10 plekken die wij al beschikbaar hadden aan de Korenbloemstraat. De jongvolwassenen waren anders in maatwerk jeugdhulp geplaatst, langer in jeugdhulp verbleven of waren terechtgekomen bij de maatschappelijke opvang. Door tijdig een passende woonplek met ondersteuning en perspectief te bieden, stromen deze jongvolwassenen uit naar zelfstandigheid. Een voorbeeld van wijkgericht werken en normaliseren. Ondersteuning vanuit de Wmo is voor hen in de toekomst niet of in lichte mate nodig. Aan de Korenbloemstraat zijn er sinds mei 2022 11 jongvolwassenen uitgestroomd. Hiervan gingen er 10 naar een vervolgwoning van Welbions.

Financiële voortgang

Om uitvoering te geven aan de gewenste veranderingen, is met het vaststellen van het Transformatieplan een incidenteel transformatiebudget beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn structurele investeringen benodigd en is aangegeven wat het structurele besparingspotentieel is. Het besparingspotentieel, minus de benodigde investeringen, is met ingang van de Beleidsbegroting 2023-2026 opgevoerd als taakstelling.

Het incidentele transformatiebudget dat beschikbaar is om een verandering te realiseren, besteden we voor 2023 volledig. Dit geven we onder andere uit aan de inzet van personeel, het proces rondom de lokale verwerving en trainingen.

Het structurele besparingspotentieel bestaat uit het verschil tussen de benodigde investeringen en de beoogde besparingen. In de Zomernota 2023-2027 is de beoogde besparing gedeeltelijk ingevuld voor 2023 en verder. Deze voordelen zijn behaald binnen de Wmo en binnen Werk & Inkomen. Het resterende gedeelte van het besparingspotentieel voor 2023 is nog niet ingevuld, dit betreft het besparingspotentieel Jeugd (€ 668.000). Deze beoogde besparing realiseren wij voor 2023 nog niet. Daar staat tegenover dat wij hadden verwacht in 2023 een start te maken met een aantal (structurele) investeringen, die op dit moment nog niet zijn gedaan. De reden hiervoor is dat de opdrachten eerst geconcretiseerd en opgestart moeten worden, alvorens wij overgaan tot investeren. Het structurele financiële effect wat wij hiermee hadden verwacht te bereiken met ingang van dit jaar, is daarmee in 2023 nog niet behaald. Doordat wij het voordeel op de Wmo voor 2023 (€ 840.000) gereserveerd hebben, zetten wij dit nu in ter dekking van het niet realiseren van het besparingspotentieel Jeugd. Het restant gebruiken wij voor personele inzet. Na verwerking van bovenstaand ziet de structurele taakstelling er als volgt uit:

Besparingspotentieel in €	2023	2024	2025	2026	2027
Structurele besparingen	0	2.826.500	6.705.500	10.744.500	10.744.500
Structurele investeringen	0	-2.552.400	-3.701.900	-4.753.000	-4.753.000
Structureel besparingspotentieel	0	274.100	3.003.600	5.991.500	5.991.500

Het niet realiseren van het structurele besparingspotentieel voor 2023 betekent een risico voor de jaren 2024 en verder. Het besparingspotentieel is structureel oplopend opgenomen in onze begroting. Het niet kunnen invullen in 2023 betekent dat het behalen van de effecten voor 2024 en verder een grotere uitdaging wordt. Hiervoor nemen wij beheersmaatregelen op in de uitvoeringsagenda voor 2024.

5.3 Regels voor budgetoverheveling

In de Financiële verordening hebben we in artikel 5, lid 6, de afspraken rondom de Beleidsrapportages vastgelegd. Daarin is opgenomen, dat we de budgetoverheveling naar 2024 al in de 2e Beleidsrapportage van het voorafgaande jaar gaan opnemen. We willen dan graag zo volledig mogelijk zijn, maar kunnen niet voorkomen, dat ontwikkelingen na september een laatste aanvraag voor overheveling vereisen.

Hierna zijn de bepalingen opgenomen in artikel 5 van de Financiële verordening met betrekking tot budgetoverheveling:

Het college doet in de 2e Beleidsrapportage voorstellen voor budgetoverheveling van een begrotingsjaar naar een volgend begrotingsjaar. De criteria voor budgetoverheveling zijn:

- er is sprake van een incidenteel budget;
- het gaat om bedragen groter of gelijk aan € 25.000;
- een voorstel met betrekking tot budgetoverheveling mag uiteindelijk niet leiden tot budgetoverschrijding op het betreffende taakveld in het begrotingsjaar;
- de gelden worden besteed overeenkomstig het doel van de oorspronkelijke bestemming;
- er moet een concreet plan ten grondslag liggen aan de budgetoverheveling waardoor er concreet aangegeven kan worden wanneer de besteding in het begrotingsjaar zal plaatsvinden;
- hetzelfde onderwerp mag maximaal twee keer worden overgeheveld;
- in geval van politiek bestuurlijke belangen kan het college een gemotiveerd afwijkend voorstel aan de gemeenteraad doen om het budget over te hevelen ondanks dat deze niet voldoet aan de bovenstaande criteria.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van der Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl



Gemeente
Hengelo